

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE
SOSYOTELİZM VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bahadır ALVER

Hemşirelik Anabilim Dalı

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi Aşlıhan ÇATIKER

ORDU-2023

ONAY

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Bahadır ALVER tarafından hazırlanan ve Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER danışmanlığında yürütülen “Hemşirelik Öğrencilerinde Sosyotelizm ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki” adlı bu tez, jürimiz tarafından .../.../20... tarihinde oybirliği/oyçokluğu ile Hemşirelik Anabilim Dalı Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı :Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Gizem Deniz BULUCU BÜYÜKSOY İmza.....
(Halk sağlığı Hemşireliği ABD, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hacer GÖK UĞUR İmza.....
(Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, Ordu Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER İmza.....
(Hemşirelikte Öğretim ABD, Ordu Üniversitesi)

ONAY

... / ... / 20... tarihinde enstitüye teslim edilen bu tezin kabulü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../20... tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../20...

İmza

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Nilgün GÖKTEPE

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

İmza

Bahadır ALVER

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca değerli bilgi ve görüşleriyle bana her zaman katkıda bulunan, kıymetli vaktini bana ayırarak karşıma çıkan her zorlukta bana rehberlik eden ve yüksek lisans eğitimim sonrasında da tüm içtenliği ve samimiyetiyle her zaman yanımda olacağını hissettiğim sevgili hocam Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER'e,

Tez jürimde yer alan değerli hocalarıma, tez çalışmamın uygulanmasının izinlerini sağlayan Ordu Üniversitesi Rektörlüğü ve çalışmaya gönüllü olarak katılarak çalışmanın gerçekleşmesine yardımcı olan hemşirelik öğrencilerine,

Tüm eğitim hayatım boyunca beni destekleyen, her zaman bir adım ileriye gitmeme rehberlik eden, sevgilerini ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen ve haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim canım annem Günsel ALVER'e ve canım babam Abdullah ALVER'e, tez dönemim boyunca bana inanç veren ve beni destekleyen sevgili ablam aynı zamanda meslektaşım Kübra Alver KILIÇ'a ve eğitimci eniştem Güray KILIÇ'a,

Tez dönemim boyunca yanımda olarak desteklerini hiç esirgemeyen sevgili arkadaşım ve meslektaşım Eda Nur YILMAZ'a ve başarılarımı dileyen tüm arkadaşlarıma,

Teşekkür ediyorum, iyi ki varsınız.

Bahadır ALVER

ÖZET

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM VE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Amaç: Bu araştırmanın amacı hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapılan bu araştırma 15.02.2022- 26.01.2023 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde eğitim gören 369 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu, Genel Sosyotelist Olma (GSO) Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız İki Örneklem t testi, Mann Whitney U testi, Anova testi, Kruskal Wallis testi, Spearman korelasyon analizi ve Bonferroni testi kullanılmıştır. Araştırma başlamadan önce Ordu Üniversitesi Rektörlüğünden ve Ordu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmıştır. Katılımcılardan sözlü ve yazılı onamları alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %55.3'ünün 21-23 yaş aralığında, %74.5'inin kadın olduğu, %56.6'sının günlük 3.01-6 saat boyunca akıllı telefon kullandığı, %55'inin hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde bazen güçlük yaşadığını ifade ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin GSO Ölçeği toplam puan ortalaması 44.06 ± 13.25 ve İBÖ toplam puan ortalaması 97.99 ± 11.04 olarak bulunmuştur. GSO ölçeği ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r = -0.194$). Öğrencilerin cinsiyet, gelir düzeyi, günlük akıllı telefon kullanım süresi, gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süre, iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiği, arkadaşları ve hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumlarına göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Öğrencilerin sınıf, şu anda herhangi bir işte çalışma durumu, akıllı telefon kullanım süresi, iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiği, kendini sosyal bir birey olarak düşünme durumu, sosyal etkinliklere katılma sıklığı, arkadaşları ile ve hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumuna göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm düzeylerinin orta, iletişim becerilerinin ise yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunda, sosyotelizm düzeyi yüksek olan hemşirelik öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Meslek hayatına başlamadan önce hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve iletişim beceri düzeylerinin belirlenmesi ve konu ile ilgili öğrencileri destekleyecek programlar geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyotelizm, iletişim, iletişim becerileri, hemşirelik öğrencisi

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN PHUBBING AND COMMUNICATION SKILLS IN NURSING STUDENTS

Aim: The aim of this study is to determine the relationship between phubbing and communication skills in nursing students.

Material and Method: This descriptive and relationship-seeking type research was conducted between 15.02.2022 and 26.01.2023. The sample of the study consisted of 369 students studying at the Nursing Department of the Faculty of Health Sciences of Ordu University. The data of the study were collected with the Personal Information Form, the General Phubbing Scale (GPS), and the Communication Skills Scale (CSS). Descriptive statistics, Independent Sample T-Test, Mann Whitney U Test, Anova Test, Kruskal Wallis Test, Spearman Correlation Analysis and Bonferroni Test were used in the analysis of the data. Necessary permissions were obtained from Ordu University and Ordu University Clinical Research Ethics Committee before the research started. Verbal and written consent was obtained from the participants.

Results: It was determined that 55.3% of the students participating in the research are between the ages of 21-23, 74.5% of them are women, 56.6% of them use a smartphone for 3.01-6 hours a day, 55% stated that they sometimes had difficulties in communicating with the patient while applying nursing care. The students' GPS total score average was 44.06 ± 13.25 and the CSS total score average was 97.99 ± 11.04 . A statistically significant, negative and low-level relationship was found between the GPS and the CSS ($r = -0.194$). A statistically significant difference was found between the GPS total score averages according to the students' gender, income level, daily smartphone usage time, time spent without looking at the phone during the day, how the students evaluated their communication skills, the situation of having difficulties in communicating with their friends and the patient while applying nursing care ($p < 0.05$). A statistically significant difference was found between the CSS total score averages according to the students' class, current employment status, smartphone usage time, how the students evaluated their communication skills, to think of himself as a social individual, frequency of participation in social activities, the situation of having difficulties in communicating with friends and the patient while applying nursing care ($p < 0.05$).

Conclusions: It was determined that the phubbing levels of the nursing students were medium and their communication skills were high. As a result of the research, it was seen that the communication skill levels of nursing students with a high phubbing level were lower. Before starting their professional life, it is recommended to determine the phubbing and communication skill levels of nursing students and to develop programs to support students on the subject.

Keywords: Phubbing, communication, communication skills, nursing student

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ONAY	
TEZ BİLDİRİMİ.....	I
TEŞEKKÜR.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLolar DİZİNİ.....	VII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	VIII
EKLER.....	IX
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Tanımı ve Önemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Soruları.....	5
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Sosyotelizm.....	6
2.1.1. Sosyotelizm Türleri.....	8
2.1.1.1. Partner Sosyotelizmi.....	8
2.1.1.2. Yönetici Sosyotelizmi.....	8
2.1.1.3. Ebevyn Sosyotelizmi.....	9
2.1.2. Sosyotelizmin Sağlık Üzerine Etkisi.....	10
2.1.3.Sosyotelizmin Önlenmesi	11
2.1.4. Sosyotelizm ve Hemşirelik	12
2.2. İletişim.....	12
2.2.1. İletişimin Tanımı ve Önemi.....	12
2.2.2. İletişim Becerileri.....	14
2.2.3. İletişim Becerileri ve Hemşirelik	15
2.3. Sosyotelizm ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki.....	17

3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	19
3.1. Araştırmanın Türü.....	19
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman.....	19
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	19
3.4. Araştırmanın Değişkenleri.....	19
3.5. Veri Toplama Araçları.....	20
3.5.1 Kişisel Bilgi Formu	20
3.5.2. Genel Sosyotelist Olma Ölçeği	20
3.5.3. İletişim Becerileri Ölçeği	20
3.6. Verilerin Toplanması.....	21
3.7. Araştırmanın Etik Boyutu.....	21
3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	21
3.9. Verilerin Değerlendirilmesi.....	21
4. BULGULAR.....	23
5. TARTIŞMA.....	55
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
KAYNAKLAR.....	74
EKLER.....	90
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu	90
Ek 2. Genel Sosyotelist Olma Ölçeği.....	92
Ek 3. İletişim Becerileri Ölçeği.....	94
Ek 4. Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu.....	95
Ek 5. Genel Sosyotelist Olma Ölçeği Kullanım İzni.....	96
Ek 6. İletişim Becerileri Ölçeği Kullanım İzni	97
Ek 7. Ordu Üniversitesi Rektörlük İzin Belgesi.....	98
Ek 8. Etik Kurul Onayı.....	99
ÖZGEÇMİŞ.....	100

TABLULAR DİZİNİ

	Sayfa No
Tablo 4.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklere Göre Dağılımları.....	23
Tablo 4.2. Öğrencilerin Telefon Kullanım Özelliklerine Göre Dağılımları.....	24
Tablo 4.3. Öğrencilerin İletişim Özelliklerine Göre Dağılımları	25
Tablo 4.4. GSO Ölçeği ve Alt Boyutları ile İBÖ ve Alt Boyutlarına Ait Tanımlayıcı İstatistikler	26
Tablo 4.5. GSO Ölçeği ve Alt Boyutları ile İBÖ ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki.....	27
Tablo 4.6. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre GSO Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması....	32
Tablo 4.7. Öğrencilerin Telefon Kullanım Özelliklerine Göre GSO Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	36
Tablo 4.8. Öğrencilerin İletişim Özelliklerine Göre GSO Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	39
Tablo 4.9. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	43
Tablo 4.10. Öğrencilerin Telefon Kullanım Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması ...	47
Tablo 4.11. Öğrencilerin İletişim Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	49

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

FoMO	: Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusu
İBÖ	: İletişim Becerileri Ölçeği
GSO	: Genel Sosyotelist Olma
KBF	: Kişisel Bilgi Formu
SMS	: Kısa mesaj
TDK	: Türk Dil Kurumu
Min	: Minimum
Max	: Maksimum
Ort	: Ortalama
SS	: Standart Sapma
r	: Pearson Korelasyon
t	: Bağımsız Örneklem t-Testi
F	: Tek Yönlü Varyans Analizi
KW	: Kruskal Wallis Testi
U	: Mann Whitney U

EKLER

Ek No		Sayfa No
Ek 1.	Kişisel Bilgi Formu	90
Ek 2.	Genel Sosyotelist Olma Ölçeği	92
Ek 3.	İletişim Becerileri Ölçeği	94
Ek 4.	Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu	95
Ek 5.	Genel Sosyotelist Olma Ölçeği Kullanım İzni	96
Ek 6.	İletişim Becerileri Ölçeği Kullanım İzni.....	97
Ek 7.	Ordu Üniversitesi Rektörlük İzin Belgesi.....	98
Ek 8.	Etik Kurulu İzin Belgesi.....	99

1. GİRİŞ

1.1. Problem Tanımı ve Önemi

Günümüz dünyasında en popüler ve merak uyandıran teknolojik araçlardan birisi olan akıllı telefonlar, iletişimin çehresini değiştirerek ona yeni bir anlam kazandırmıştır. Akıllı telefonlar, mesafeyi düşünmeden insanların birbiri ile hızlı bir biçimde iletişim kurmasını sağlamıştır. Bilgisayarın birçok uygulamasını cep telefonu ile birleştiren akıllı telefonlar, içindeki birçok farklı uygulama yardımıyla oyun oynamaktan alışveriş yapmaya, navigasyondan internet veya sosyal ağlara girmeye kadar birçok farklı amaç için de kullanılmaya başlanmıştır. İçinde barındırdığı bu özellikler nedeniyle zaman içerisinde akıllı telefonlar hayatımızın yeri doldurulamaz bir parçası, modern toplumlar için ise bir nimet haline gelmiştir (Thabassum, 2021).

Dijital 2022 Küresel Genel Bakış Raporu; dünya nüfusunun üçte ikisinden fazlasının (% 67.1) cep telefonu kullandığını, Ocak 2022 itibari ile dünya çapında 4.62 milyar sosyal medya kullanıcısı olduğunu (dünya toplam nüfusunun % 58.4'ü), tüm dünyada insanların günde ortalama 2 saat 27 dakikasını sosyal medyada geçirdiği ve bu oranın geçen yıla göre 2 dakika arttığını ortaya koymuştur. Aynı rapor, tipik bir mobil kullanıcının her gün kullanıcı başına ortalama 4 saat 48 dakikayı telefonunda harcadığını göstermiştir. Türkiye'de ise, mobil cihazlarda geçirilen sürenin 4 saat 16 dakika olduğu ve internet kullanıcılarının sosyal medyada harcadığı sürenin ortalama 2 saat 27 dakika olduğu belirtilmiştir (Digital 2022 Global Overview Report, 2022).

Akıllı telefonların çok yönlü amaçları onları insan vücudunun bir uzvu haline dönüştürürken, bu aygıtların uygunsuz kullanımı bir dizi farklı sorunu da beraberinde getirmiştir. Akıllı telefonların gereksiz ve aşırı kullanımı, kas iskelet sistemi sorunları, kalp damar hastalıkları, obezite (Tangmunkongvorakul ve ark., 2019) gibi çeşitli sağlık sorunlarına yol açabildiği gibi, sosyal medya, oyun, internet, akıllı telefon ve teknoloji bağımlılığı gibi çeşitli bağımlılıklara da neden olabilmektedir. Ayrıca akıllı telefonların uygunsuz kullanımı, telefonsuz kalma korkusu (nomofobi), internetsiz kalma korkusu (netlessfobi), sosyal gelişmeleri kaçırma korkusu (FoMO) ve siber zorbalık gibi bazı yeni kavramların doğmasına ve hayatımızın içerisinde

önemli bir sorun olmasına da neden olmuştur (Karadağ ve ark., 2016; Orhan Göksün, 2019).

Cep bilgisayarı olarak da tarif edilebilen akıllı telefonların kullanımı ile birlikte ortaya çıkan bir diğer yeni kavram ise sosyotelizmdir. Sosyotelizm kavramı bireyin diğer insanlarla iletişimi esnasında dikkatini akıllı telefona vermesi, akıllı telefonla uğraşması ve algısını kişiler arası iletişimden uzaklaştırmasıdır. Sosyotelizm kavramının İngilizce dilindeki karşılığı “phubbing” olup bu fenomen Macquarie Sözlüğünün güncellenmesi sırasında ortaya çıkmıştır. İçinde bulunduğumuz çağın bir problemi olarak gösterilen bu kavram, telefon (phone) ve yok saymak (snubbing) sözcükleri birleştirilerek türetilmiştir (Karadağ ve ark., 2016; Orhan Göksün, 2019).

Sosyotelizm kavramı yeni bir kavram olmakla birlikte, literatürde birçok tanımı bulunmaktadır. Chotpitayasunondh ve Douglas (2018_a) sosyotelizmi “*sosyal bir ortamda diğer kişiye dikkat etmek yerine kişinin telefonuna bakarak karşısındakini küçümseme eylemi*” şeklinde tanımlarken; Cizmeci (2017) ise, “*akıllı telefon kullanımı nedeniyle kişinin yanındaki insanları görmezden gelmesi ve kişiler arası iletişimde problemlere yol açan bir durum*” olarak ifade etmiştir.

Literatür incelendiğinde sosyotelizmin akıllı telefon ve internet bağımlılığı ile ilişkili, sosyal medya, oyun ve uygulama bağımlılıklarını da kapsayan çok boyutlu karmaşık bir yapısı olduğu görülmektedir. Karadağ ve ark. (2015) tarafından üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmada, sosyotelizm davranışlarının en belirgin göstergelerinin cep telefonu, sosyal medya ve internet bağımlılığı ile ilişkili olduğu bildirilmiştir. Chotpitayasunondh ve Douglas (2016) ise, akıllı telefon bağımlılığını, FoMO ve internet bağımlılığının etkilediği, bunların sonucunda da sosyotelizmin geliştiğini belirtmiştir. Yine aynı çalışmada sosyotelizmin süre ve sıklığının kişiden kişiye değişmekle birlikte erkeklere göre kadınlarda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Davey ve ark. (2018) tarafından Polonya’da üniversite öğrencilerinde gerçekleştirilen çalışmada ise, sosyotelizm prevalansının %49.3 olduğu ve sosyotelizmin en önemli belirleyicilerinin internet bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı, FoMO ve öz kontrol eksikliği olduğu bildirilmiştir.

Günümüzde sık karşılaşılan bir sorun halini alan sosyotelizme maruziyet, göz ardı edilme ve sosyal dışlanma gibi birçok sorunu beraberinde getirebilmektedir.

Bireyin herhangi bir ortamda göz ardı edilme duygusu yaşadığında, kendi varlığını anlamlandıramadığı, duygusal ve sosyal bağlamda doyum alamadığı için boşluk yaşadığı ve sonuç olarak negatif etkilendiği bildirilmiştir (Parmaksız, 2020). Ukrayna’da üniversite öğrencilerinde gerçekleştirilen bir araştırmada, artan cep telefonu bağımlılığı ve artan sosyotelizmin yüksek düzeyde depresif ruh hali ile ilişkili olduğu ve sosyotelizmin cep telefonu bağımlılığı ile depresyon arasındaki ilişkide bir aracı olarak işlev gördüğü saptanmıştır (Ivanova ve ark., 2020). Pandemi sürecinde Türkiye’deki yetişkin bireylerde sosyotelizm ile yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada ise, katılımcıların sosyotelizm ve yaşam doyumları arasında anlamlı negatif bir ilişki saptanmıştır (Polat ve Karasu, 2022).

Kişilerarası etkileşimin temelini oluşturan iletişim, bireylerin birbirleri ile duygu, düşünce ve bilgilerini paylaşarak anlamasını içeren çok kanallı ve dinamik bir süreçtir (Cüceloğlu, 2005; Ercan ve ark., 2019). İletişim tüm canlılar için dış dünyayı algılama-yorumlama ve anlamlandırmaya, içinde yaşamış oldukları alanlardaki ilişkilerini düzenlemelerine yardımcı olan, vazgeçilmesi imkansız bir yaşamsal zorunluluktur. İletişim tekniklerinin eksik ya da yanlış kullanımı iletişimi olumsuz yönde etkileyerek aksatmakta, doğru ve anlamlı kullanımı ise iletişimi güçlendirmekte ve etkin kılmaktadır (Ercan ve ark., 2019). İnsanlar sürekli olarak iletişim halinde olsalar bile sağlıklı ve etkili bir iletişimi her zaman kuramayabilirler. İletişim halinde olan bireylerin karşılıklı ifadeleri doğru anlayıp bunu iletebilmeleri, karşılıklı olarak saygılı davranış göstermeleri, anladıklarını ve anlaşıldıklarını algılamaları kurulan etkili ve sağlıklı iletişim ile mümkündür (Korkut Owen ve Bugay, 2014).

Hemşireler, her yaşta ve sosyo-ekonomik düzeydeki bireyle iletişim kurmaktadır. Hemşirenin mesleğini başarılı biçimde icra edebilmesi, iletişim alanında geliştirdiği becerileri ile doğru orantılıdır. Bu nedenle hemşirelerin iletişim beceri düzeylerinin yüksek olması gerekir (Uyer, 2000; Kumcağız ve ark., 2011; Budak, 2019). İletişim becerileri; iletişim stratejileri, kişilerarası yetkinlik, konuşma hızı, alıcının (iletişime geçilen hedef kişi) hayat dünyasına bağlanma, ses tonu ve paylaşılan dili kullanma gibi geniş bir içeriğe sahiptir. İletişim becerileri kapsamında

dahil edilen diğer kavramlar ise empati, güven, bilgi, saygı ve nezaket şeklinde sıralanmaktadır (Ercan ve ark., 2019).

Yapılan bir çalışmada iletişim becerilerinin özellikle hemşirelik öğrencileri açısından da önemli olduğu ve hayatın her alanında olduğu gibi mesleki alanda da kişilerarası iletişimi kolaylaştırdığı ifade edilmiştir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve onları etkileyen faktörlerin işe başlamadan önce değerlendirilmesinin önemli olduğu bildirilmiştir (Ayar ve Gürkan, 2021). Araştırmalar, öğrenci hemşireler ve hemşirelerin iletişim becerilerini etkileyen etmenlerden biri olan sosyotelizmin insanların yaşamları ve ilişkileri üzerinde olumsuz etkileri olduğunu ve kişilerarası iletişimlerini etkilediğini göstermiştir (Nazir ve Pişkin, 2016; Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018; Bulut ve Nazir, 2020). Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) yaptığı çalışmada sosyotelizmin algılanan iletişim kalitesini ve ilişki memnuniyetini önemli ölçüde ve olumsuz yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde hemşirelik öğrencilerinde gerçekleştirilen bir çalışmada, düşük iletişim becerisine sahip öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığına ilişkin puan ortalamalarının yüksek olduğu bildirilmiştir (Ayar ve Gürkan, 2021). Güney Kore'de hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve sosyotelizmi etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmada ise, hemşirelik öğrencilerinin orta düzeyde sosyotelist oldukları ve sosyotelizmin akıllı telefon bağımlılığı ile pozitif, kişiler arası yeterlilik ile negatif korelasyon gösterdiği belirlenmiştir (Han ve ark., 2022).

Akıllı telefonun uygunsuz kullanımının hasta bakımında sorunlara yol açtığı ve hizmet verenlerin dikkatlerinin dağılmasına neden olduğu bilinmektedir. Bu nedenle akıllı telefon ve onunla ilişkili sorunların belirlenmesi ve güvenli kullanımının sağlanması gerekir. Sosyotelizm bu açıdan ön plana çıkan bir konu haline gelmektedir. Özellikle hemşire ile sağlıklı ya da hasta birey arasındaki iletişimin niteliğini ve hemşirelik bakımını doğrudan etkileme potansiyeli onu mücadele edilmesi gereken bir fenomen haline getirmiştir. Meslek hayatına başladıktan sonra varolan sorunların etkileri daha görünür olabileceği için hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizmin erken tespit ve müdahalesi gereklidir. Bu çalışma, doğrudan hemşirelik öğrencilerindeki sosyotelizm ve iletişim becerileri düzeyini belirlemesi ve bunların arasındaki ilişkiyi ortaya koyması bakımından önemlidir. Ayrıca ilgili

çalışmanın gelecekte sosyotelinin engellenmesi konusunda gerçekleştirilecek çalışmalara da yön vereceği ve literatüre katkı sağlanacağı düşünölmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, bir sağlık bilimleri fakölnesinde okuyan hemşirelik öğrencilerinde sosyotelinin ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Soruları

- 1) Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelinin düzeyi nedir?
- 2) Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyi nedir?
- 3) Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelinin ve iletişim becerileri arasında ilişki var mıdır?
- 4) Hemşirelik öğrencilerinde sosyotelinin ve iletişim becerilerini etkileyen faktörler nelerdir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Sosyotelizm

İletişim teknolojisinin gelişmesiyle birlikte, akıllı telefonlar insan hayatının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Zamanla akıllı telefonlara ulaşmak ve kullanmak daha kolaylaşmış ve insanların akıllı telefon kullanım tercihi çarpıcı bir biçimde artmıştır (Rahmani ve ark., 2022; Tao ve Lv, 2022; Zhan ve ark., 2022). Dünya toplam nüfusu olan 7.91 milyar kişiden 2022 yılı itibariyle 5.31 milyarının akıllı telefon kullanıcısı olduğu, bunda dünya nüfusunun %67.1'ine tekabül ettiği bildirilmiştir. Akıllı telefon kullanıcı sayısına 2021 yılında 95 milyon bireyin eklendiği ve sayının %1.8 arttığı ve 2022 yılında bir akıllı telefon kullanıcısının her gün akıllı telefona harcadığı sürenin ortalama 4 saat 48 dakika olduğu bildirilmiştir (Digital 2022 Global Overview Report, 2022).

Akıllı telefonlar sosyal etkileşimi teşvik ederek insanların zaman ve mekandan bağımsız olarak başkalarıyla iletişim kurmasını kolaylaştırmıştır. Günümüzde insanlar sosyal ilişkilerini akıllı telefonlar aracılığıyla kurmaya ve sürdürmeye başlamıştır (Zhan ve ark., 2022). Bu eğilimin sonucu olarak zamanla akıllı telefonların uygunsuz ve aşırı kullanımı ortaya çıkmış ve bu kullanım şekli karşımıza bazı olumsuz sosyal sonuçlar çıkarmaya başlamıştır. Birinin akıllı telefonunu kullanırken diğer insanları görmezden gelme davranışı olarak bilinen 'phubbing' yani sosyotelizm bu sorunlardan biridir. Sosyotelizm “*sosyal bir ortamda, karşısındaki bireye dikkat etmek yerine telefonuna bakarak onu küçümseme eylemi*” olarak tanımlanmaktadır (Garrido ve ark., 2021). Bu tür davranışların kişilerarası iletişim, ilişkilerin tatmini ve kişisel refah duyguları üzerinde olumsuz sonuçları olduğu bildirilmektedir (Roberts ve David, 2016).

Sosyotelizm, Mayıs 2012'de McCann Melbourne reklam ajansının bu davranışı engellemek ve tanımlamak için bir kampanya başlatmasıyla birkaç sözlük bilimci ve yazar tarafından telefon (phone) ve yok saymak (snubbing) sözcükleri birleştirilerek türetilmiştir. Aynı zamanda Avustralya'nın ulusal sözlüğü olan Macquarie'nin güncellenen basımında da yerini almıştır (Garrido ve ark., 2021). Daha sonra terim dünya literatüründe yerini alarak ve McCann tarafından oluşturulan “Stop Phubbing” kampanyasıyla popüler hale gelmiştir (Uğur ve Koç, 2015; Garrido ve ark, 2021).

Phubbing sözcüğü Türkçeye Karadağ ve ark. (2016) tarafından sosyotelizm olarak çevrilmiş ve bu davranışı gösterenler ise sosyotelist olarak tanımlanmıştır. Yeni bir kavram olan sosyotelizmin literatürde mevcut birçok tanımı bulunmaktadır. Karadağ ve ark. (2015)'na göre sosyotelizm, *“bireyin diğer insanlarla konuşurken cep telefonuna bakması, cep telefonu ile ilgilenmesi ve kişilerarası iletişimden uzaklaşması”* olarak tanımlanmıştır. Nazir ve Pişkin'e (2016) göre ise sosyotelizm; *“sosyal etkinlikler sırasında birini veya birden fazla kişiyi görmezden gelme ve akıllı telefonları kullanarak Facebook, WhatsApp veya diğer sosyal medya uygulamalarını kontrol etme veya kullanma eylemidir”*.

Sosyotelizm; yemekler, toplantılar, konferanslar, arkadaşlar ve aile ile yapılan sosyal toplantılar da dahil olmak üzere herhangi bir yerde veya zamanda meydana gelebilir. Sosyotelizmin karşılıklı sohbet sırasında bireyin gözleriyle dikkatini telefonuna vermesiyle karşıdaki bireyde sohbete gerekli önemin verilmediği ve kendisinin yeterince önemsenmediği şeklinde algılara yol açabildiği bildirilmiştir. (Nazir ve Pişkin, 2016). Krasanova ve ark. (2016) sosyotelizm davranışının bireylerin sosyal iletişimlerinde toksik durum oluşturan bir bağımlılık türü olduğu ve kişiler arası ilişkileri zedelediğini vurgulamıştır. Bu davranışa maruz kalan kişilerce sosyotelizm saygısızlık şeklinde de yorumlanabilmektedir (Aagaard, 2019; Khan ve ark., 2022). Sosyotelizm davranışı sergileyen insanların, karşılarındaki insanlarla iletişimden kaçındıkları, onların farkında olmayarak ve onlarla ilgilenmeyerek bireyler arasında sosyal etkileşimlerin kalitesini düşürdüğü bildirilmektedir (Anshari ve ark., 2016).

Sosyotelist davranışların internet, akıllı telefon, sosyal medya, oyun ve uygulama bağımlılıklarıyla ilişkili olduğu bildirilmiştir (Karadağ ve ark., 2016; Rahman ve ark., 2022; Chi ve ark., 2022). Karadağ ve ark. (2015) sosyotelizmin belirleyicilerini inceledikleri araştırmada, sosyotelizm davranışının en önemli yordayıcılarının cep telefonu, kısa mesaj (SMS), sosyal medya ve internet bağımlılıkları olduğunu belirtmiştir. Chotpitayasunondh ve Douglas (2016) yaşları 18-66 arasında değişen bireylerde yaptıkları çalışmada; internet bağımlılığının, FoMO'nun ve telefonu kontrol etmenin akıllı telefon bağımlılığını öngördüğünü ve bunların da insanların ne ölçüde sosyotelist olduğunu tahmin etmede etkili olduğunu bildirmiştir. Błachnio ve Przepiorka (2019) Polonya'da yaptıkları araştırmada

Facebook kullanımının ve yalnızlık durumunun sosyotelizmin belirleyicisi olduğunu belirtmiştir. Sosyotelizm davranışlarının nedenleri arasında; iletişim kurması güç olan bireylerin akıllı telefonları ile daha fazla vakit geçirmesi (Karadağ ve ark., 2016), bireylerin kaygı veya can sıkıntısı çekmesi (AlSaggaf ve ark., 2018) ve internet ve sosyal medya bağımlılığı (Işık ve Kaptangil, 2018) olduğu bildirilmiştir.

2.1.1. Sosyotelizm Türleri

Sosyotelizm toplumsal sosyalleşmenin görüldüğü tüm ortamlarda (iş yeri, okul, ev) karşımıza çıkabilmektedir. Ayrıca toplumun her kesiminde (evli bireyler, yönetici ve çalışan, ebeveyn ve çocuk vb.) sosyotelizm davranışları görülebilmektedir. Literatürde genel sosyotelizmin üç farklı türde ele alındığı görülmektedir. Bunlar partner sosyotelizmi, yönetici sosyotelizmi ve ebeveyn sosyotelizmidir (Roberts ve David, 2016; Bai ve ark., 2020; Özdemir, 2020).

2.1.1.1. Partner Sosyotelizmi

Partner sosyotelizmi evli veya flört eden bireyler arasında görülmektedir. Bireyin yanında eşi veya sevgilisi bulunurken ilgisini cep telefonuna vererek karşısındakiyle ilişkisini kesintiye uğratması partner sosyotelizmi olarak ifade edilmektedir (Roberts ve David, 2016). Partner sosyotelizmi yaşayan çiftlerin romantik anlamda olumlu iletişimlerinin kısıtlandığı ve ilişki doyumunun azaldığı bildirilmiştir (Krasnova ve ark., 2016). Yapılan çalışmalarda partner sosyotelizminin ilişkinin türü ve uzunluğundan etkilendiği ve partnerler arasında sosyotelizmin kıskançlık ve depresyonu arttırdığı, ilişkiden alınan tatmini azalttığı belirtilmiştir (Krasnova ve ark., 2016; Wang ve ark., 2017).

2.1.1.2. Yönetici Sosyotelizmi

Yönetici sosyotelizmi yöneticinin çalışan ile iletişim halinde iken dikkatini telefonuna vermesi olarak tanımlanmaktadır (Özdemir, 2020). Yönetici sosyotelizminde, yönetici ve çalışan arasındaki göz temasının azaldığı ve çalışanların işyerinde duygusal olarak desteklenmediklerini hissettikleri bildirilmiştir. Çalışanlar, dikkatlerini çalışanlar yerine akıllı telefonlarına odaklayan bir yönetici ile etkileşime geçtiklerinde kendilerini dışlanmış hissettikleri ve bu dışlanma deneyiminin çalışanlarda olumsuz duygulara yol açarak, olumsuz iş sonuçlarına neden olabileceği

belirlenmektedir. Ayrıca bu dışlanma deneyiminin çalışanların kendilerini yok sayılmış hissetmelerine yol açabileceği gibi, çalışanlara örgüt içinde değer verilmediği hissine de neden olabileceği bildirilmektedir (Xu ve ark., 2022).

Yasin ve ark. (2020) yönetici sosyotelizmi gerçekleştirdiğinde, çalışan ile yönetici arasında iletişimin olumsuz etkilendiğini, çalışanların ilişki doyumlarının azaldığını bunun da kurum ve kuruluşlara negatif etkisinin olduğunu belirtmiştir. Roberts ve David (2017) ise, yönetici sosyotelizmine uğrayan çalışanların mesleki gelişimlerini ilerletemediklerini ve işlerini diğer çalışanlara göre daha yüksek oranda değersiz olarak gördüklerini bildirmiştir.

2.1.1.3. Ebeveyn Sosyotelizmi

Ebeveyn sosyotelizmi çocukların bakımından sorumlu olan anne, baba veya bakım vericinin çocuğun ihtiyaçlarını ve isteklerini görmezden gelmesi ve çocukla gözle iletişimden kaçarak dikkatini telefona odaklaması sonucu ortaya çıkmaktadır. (Bai ve ark., 2020). Sosyotelist ebeveynler, akıllı telefonlarını kullanmak için daha fazla zaman ayırmaya ve dikkatlerini daha fazla telefona vermeye isteklidirler. Çocuklarına daha az zaman ayırdıkları için ebeveyn-çocuk ilişkilerinin kalitesi düşüktür ve çocuklarının güvensiz bağlanma geliştirme olasılıkları yüksektir. Ebeveyn sosyotelizminin zamanla çocuk ve adölesanlarda ruhsal sağlığı olumsuz etkileyebileceği bildirilmiştir (Hong ve ark., 2019; Bai ve ark., 2020; Wang ve ark., 2020; Wang ve ark., 2022). Xie ve Xie'nin (2020) yaptıkları çalışmada, ebeveyn sosyotelizminin ergenlerde depresyon düzeyini yükselttiği belirtilmiştir. Fu ve ark. (2020) ise, çocukların kendi tutum ve davranışlarını, ebeveynlerinin akıllı telefon kullanımını konusundaki tutum ve davranışlarına göre şekillendirdiklerini bildirmiştir.

Sosyotelist olan ebeveynler çocuklarına daha az ilgi gösterir ve ebeveyn gözetimini azaltır, bu da çocukların olumsuz davranış geliştirmesine neden olabilir (Hong ve ark., 2019; Wang ve ark., 2020; Wang ve ark., 2022). Gerçekleştirilen bir çalışmada ebeveynlerinin sosyotelizmi yüksek olan ergenlerin başkalarına siber zorbalık yapma olasılığının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Wang ve ark., 2022).

2.1.2. Sosyotelizmin Sağlık Üzerine Etkisi

Akıllı telefonların uygunsuz ve aşırı kullanımı fiziksel ve psikolojik bazı sorunlara yol açabilmektedir. Bu sorunlar; kas-iskelet sistemi bozuklukları, uyku sorunları, ağrı, günlük aktiviteleri yerine getirmede sorunlar, stres, akademik başarıda düşüş, yalnızlık, iletişim becerilerinde zayıflama ve toplumsal ilişkilerde bozulmadır (Tangmunkongvorakul ve ark., 2019). Ayrıca akıllı telefonların insanların bilişsel kapasitelerinde düşüklüğe neden olabileceği de bildirilmiştir (Ward ve ark., 2017). Daha sık ve sorunlu telefon kullanan bireylerde nevrotik, depresif, yalnız ve endişeli kişilik özellikleri ön plana çıkabilmektedir (Takao ve ark., 2009; O'Connor ve ark., 2013). Sorunlu kullanılan akıllı telefonlar kişide hoşgörüsüzlük ve kompulsif davranışlara yol açabilmektedir (Lin ve ark., 2014; Mok ve ark., 2014). Al-Saggaf ve ark. (2018) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada sosyotelist bireylerin ilişki kalitelerinin ve yaşam doyumlarının negatif etkilendiği saptanmıştır. Gençlerde yapılan bir araştırmada, aşırı akıllı telefon kullanımının psikolojik iyi oluşu olumsuz etkilediği belirlenmiştir (Prasad ve ark., 2018). Sosyotelist davranış sergileyen 19-29 yaş arası bireylerde yapılan başka bir çalışmada ise, gençlerin psikolojik iyi oluş puanlarının düşük; depresyon, kaygı ve uykusuzluk puanlarının ise yüksek olduğu saptanmıştır (Garrido ve Delgado, 2017).

Sosyotelizmin meydana geldiği ortamda, kişinin mevcut ortamda bulunma durumunu irdelemesine neden olarak kişisel iyi oluş üzerinde olumsuz etkilere yol açtığı bildirilmiştir (Roberts ve David, 2016). Akıllı telefonlarını kullanamadıklarında sosyotelizm eğilimine yatkın bireyler huzursuz, gergin, mutsuz ve depresif duygu durumundadırlar (Gökdağ, 2018). Choṭpitayasunondh ve Douglas (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, sosyotelizm davranışlarının artmasının, kişinin ait olma duygusu, algıladığı iletişim kalitesi ve iyi oluşu üzerinde yüksek düzeyde negatif etkilere neden olduğu belirlenmiştir. Ergenlerle yapılan bir araştırmada ise, ergenlerin kendilerini yalnız hissetmeleri ve yaşam memnuniyetlerinin azalmaları sosyotelist davranışlar sergilemeleri ile ilişkilendirilmiştir (Błachnio ve Przepiorka, 2019).

Sosyotelizm davranışının iletişimi negatif yönde etkileyerek insan ruh sağlığına ve ilişkilerine de daha fazla zarar verebileceği belirtilmektedir (Gökdağ, 2018).

Karadağ ve ark. (2016)'nın bir eğitim fakültesinde öğrenim gören gençlerde gerçekleştirdikleri çalışmada, sosyotelist bireylerde akıllı telefonun kişiler arası ilişkilere negatif etkisinin olduğu, iletişim becerileri yönünden eksiklikler görüldüğü, akıllı telefonla vakit geçirilirken gözle iletişim kurmakta zorlandıkları ve algılarının düştüğü, bazılarının da çevrede yaşananlara karşı tamamen kapalı olduklarını saptamıştır.

2.1.3. Sosyotelizmin Önlenmesi

Teknolojinin kullanımında kişisel disiplini sağlayabilmek, sosyotelizmin önlenmesinde öncelikli yapılması gerektirir. Davey ve ark. (2018) tarafından sosyotelizm üzerinde kişinin iradesi ve internet bağımlılığının çok etkili olduğu bundan dolayı bireylerin otokontrollü davranmasının önemli olduğu belirtilmiştir.

İnternet, akıllı telefonların kullanımında en önemli etkiye sahip olduğundan önleyici çalışmalarda internet kullanımına kota getirilmesi ilk yapılacak adımlardan biri olabilir. Bu sınırlamayla bireylerde görülen sosyotelizm eğiliminin düşmeye başlayacağı bildirilmektedir (Parmaksız, 2020). Bireyde telefonun yokluğunu düşünme ve telefonsuz yapamayacağı duygularının sosyotelizm davranışlarını tetikleyebileceği belirtilmektedir. Bu sabit düşüncelerin bilişsel davranışçı terapi yöntemleriyle azaltılabileceği belirtilmektedir (Davey ve ark., 2018).

Sosyotelizmi önlemek amacıyla yapılacak olan müdahalelerin küçük yaşlarda başlamasının uygun olacağı belirtilmektedir. Erken yaşlarda edinilen alışkanlıklar süreklilik gösterebileceğinden çocuk ve ergenlerde telefon kullanımının kısıtlanmasının önemli bir girişim olacağı bildirilmektedir. Ailede, okulda ve sosyal çevrede yetişkin bireyler sorunlu akıllı telefon kullanımının çocuklarda yol açacağı zararlar konusunda çocuklara karşı bilinçlendirici tutum sergilemelidir. Bu konuda öncelikle ebeveynler, çocukta telefon kullanımı kontrolünü sağlamalıdır. Okullarda çocuklara bilinçli telefon kullanımı konusunda bilgilendirici etkinlikler düzenlenmelidir. Eğitsel davranışların yanı sıra yetişkinlerin telefon kullanımında olumlu yönde rol model olabilmesi çok önemlidir. Eğitimler kapsamında empati duygusunu kazandırmak ve yükseltmek kişilere sosyotelizm davranışlarını azaltıcı yönde etkisi olabileceği bildirilmektedir (Parmaksız, 2020).

Sosyotelinin önlenmesinde bireylerin sosyal yaşam kalitesini ve kişiler arası ilişkilerini arttırıcı etkinliklerin gerçekleştirilmesi bu bireylerin ruh sağlıklarını, yalnızlık ve mutsuzluk gibi olumsuz duygularını engelleyerek telefon uygulamalarına karşı ilgilerini azaltabilir. Bu sayede birey, toplum içinde sosyal yaşama dahil olarak sanal dünyadan uzaklaşabilir (Parmaksız, 2020).

2.1.4. Sosyotelin ve Hemşirelik

Hemşire ve bakım verdiği birey arasında etkili bir iletişim kurulmasının ölçütü karşısındaki bireylerin kendilerini anlaşılmış hissetmeleridir (Üstün, 2005). Akıllı telefonlar yüz yüze iletişimin kopmasına yol açarak sosyallikten uzaklaşmaya neden olabilecek cihazlardır (Çobaner ve Işık, 2014; Minaz ve Bozkurt, 2017). Günümüzde hemşireler ve hemşirelik öğrencilerinde de akıllı telefon kullanımı giderek artmaktadır. Sağlık bakımı verilirken kontrolsüz akıllı telefon kullanımı hasta sağlığını tehlikeye sokabilir (Kırca ve Kutlutürkan, 2019). Ek olarak, hemşirelik öğrencileri için hastalarla verimli iletişim, hemşirelik becerilerinin temel bir gerekliliktir ve akıllı telefonun aşırı kullanımı, onların etkili iletişim becerileri ve kişilerarası ilişkiler edinmelerini engelleyebilir (Han ve ark., 2022).

Hemşirelik öğrencilerinde de akıllı telefon kullanımları ile ortaya çıkabilen sosyotelin davranışları görülmektedir. Güney Kore'deki hemşirelik öğrencilerinde sosyotelin ve sosyotelimi etkileyen faktörlerin incelendiği araştırmada hemşirelik öğrencilerinin orta düzeyde sosyotelist oldukları ve sosyotelinin akıllı telefon bağımlılığı ile pozitif, kişilerarası yeterlilik ile negatif korelasyon gösterdiği belirlenmiştir (Han ve ark., 2022).

2.2. İletişim

2.2.1. İletişimin Tanımı ve Önemi

İletişim sözcüğünün kökeni Latince'deki "communis" kelimesinden gelmektedir. Bu kelime "toplumsallaşma, birliktelik, ortaklık" anlamındadır (Bekcan, 2015). İletişim Türk Dil Kurumuna (TDK) göre; "duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla karşı tarafa aktarılması ve telefon, telgraf, televizyon, radyo benzeri araçlardan faydalanılarak yürütülen bilgi alışverişi, haberleşme, muhabere, iletişim" şeklinde tanımlanmıştır. İletişim; bilgi, duygu, düşünce

ve davranışların belirli yollarla paylaşıldığı bir süreçtir (Budak, 2019). Kısa bir tanımla bireyler arasındaki anlamların ortak kılınma süreci şeklinde tanımlanabilecek olan iletişim:

- “*Bilgi, düşünce, beceri ve duyguların sözcük, resim, grafik vb. semboller kullanılarak iletilmesi*”
- “*Bilgilerin, düşüncelerin ve duyguların sözlü ve sözsüz olarak bireyden bireye ya da gruptan gruba aktarılma süreci*”
- “*Kişilerarası ilişkilerde gönderilen mesajların karşılıklı olarak aynı zamanda hem alınıp verildiği hem de yorumlanıp sonuç çıkarıldığı başı sonu olmayan bir süreç*” olarak farklı şekillerde tanımlanabilmektedir (Güllüpnar ve ark., 2020).

İnsanların kendini ifade edebilmesi, çevresinde birey olarak sosyal varlığını sürdürebilmesi için iletişim zorunludur. İnsan, konuşması, susması ve oturma biçimi gibi her türlü davranışlarıyla çevresine mesaj ileterek kendini ifade edebilir. Karşı tarafa anlaşılır mesajlar göndermek ve onların tutum ve davranışlarında değişiklik oluşturabilmek iletişim kurmanın asıl amacıdır (Eroğlu, 2011).

İletişimin insan hayatındaki önemi, hayatı kolaylaştıran ve toplumsallaşmayı sağlayan iletişimin işlevleriyle ilişkili olarak açıklanmaktadır. İletişimin bilgi sağlama, ikna etme ve etkileme, öğreticilik ve birleştiricilik işlevleri bulunmaktadır. Bilgi, çevre ve toplum ile uyumlu ilişkiler için gerekli olup bilgi sağlama, iletişimin en temel işlevidir. Aynı zamanda bireyin karar verme sürecinde yeterli ve doğru bilgiyi edinmesi gerekir. Bu yüzden iletişim, karar verme sürecini etkileyen önemli bir faktör olarak görülmektedir. İletişimin ikna etme ve etkileme işleviyle karşı tarafın tutum ve davranışlarında istenilen yönde değişim amaçlanmaktadır. İletişimin öğreticilik ve birleştiricilik işlevleri ile öğrenme süreci sağlıklı bir şekilde yerine getirilir ve bireylerin toplumda bir arada bulunmasıyla ilişkilerin sürdürülmesi sağlanır (Gürgen, 1997).

İnsanın doğumundan itibaren başlayan iletişim kurma ihtiyacı bireylerin bir arada yaşamalarının ve birbirleriyle etkileşimlerde bulunmalarının bir gereğidir. İletişimin temel amacı, bireylerin kendi yaşamları ve çevresindekiler üzerinde etkili ve belirleyici olabilme çabasıdır. Bunun için bireylerdeki iletişim algısı; yönetmek ve yönetilmek, bilgilenmek ve bilgilendirilmek, ikna etmek ve ikna edilmek,

başkalarında davranış, tutum geliştirmek ve değiştirmek şeklinde yordanmıştır (Zıllıoğlu, 1997).

İletişim toplumsal her alanda yerini alan önemli bir kavramdır. İletişim ekonomide ve eğitimde bir g¼ç, siyasette bir araç, k¼lt¼rde bir gözdağı, teknolojiye ise yeni d¼řlerin kaynağı olarak ifade edilebilmektedir (¼n, 2014). Sağlık alanında ise; iyi kullanılan iletişim başarılı sonuçları, kötü kullanılan iletişim ise hastalıkların artması, iyileşememe gibi sorunları doğurabilir. Dolayısıyla toplumun her katmanında önemli kabul edilen iletişimin, sağlık alanında hayati bir anlamı olduğu bildirilmektedir. Bu açıdan sağlık çıktılarının iyileşmesinde sağlık çalışanlarının iletişim becerilerinin anahtar konumda olduğu belirtilmektedir (Meyer ve ark., 2009; Kwame ve Petrucka, 2021).

Etkili kişiler arası iletişimin sağlık bakım vericileri ve hastalar arasında kurulmasıyla hasta memnuniyeti, uyumluluğu ve sağlık çıktılarının iyileşmesi gerçekleşir. Kişilerarası ilişkilerin ve hasta bakımının iyileştirilmesinde etkili iletişim önemli bir faktördür (Bach ve Grant, 2009). İletişimin etkili olmasının ölç¼t¼ ise bireylerin kendilerini anlaşılmış hissetmeleridir (¼st¼n, 2005).

2.2.2. İletişim Becerileri

İletişim becerileri; insanları önyargısız dinleyerek onların duygularının anlaşıldığını farklı sözc¼klerle ifade edebilmek ve kendini karşısındaki bireye karşı uygun bir şekilde anlatabilmek, yakından ilgilenme davranışı sergileyerek iletişim kurmada saygı ile hareket etmek, ses tonunu ve beden duruşunu doğru kullanabilmek, soru sormak, duygu ve d¼řüncelerini konuşarak ifade edebilmek, gözle iletişimi sürdürmek gibi birtakım becerileri barındırır. İnsanlar ancak yüz yüze kurulan iletişimle birbirlerine karşı saygılı davranarak anlaşıldıklarını hissedip birbirlerini doğru anlayabilirler (Korkut-Owen ve Bugay, 2014).

İletişim becerisi; insanların duygu ve d¼řüncelerini paylaşmalarında mesajların doğru olarak anlaşılması şeklinde de ifade edilmektedir. İletişim becerileri kişilerarası ilişkilerde önemli olup yalın bir ifadeyle etkili dinleme ve etkili tepki verme becerilerini kapsamaktadır. Bu iki beceri ise uygun soru sorma, konuşulanları farklı sözc¼klerle tekrarlama, özetleme yapabilme, etkili geri bildirim verebilme,

karşısındaki duygular ve davranışlarını tanımlama gibi becerileri gerektirmektedir (Korkut, 1998).

İletişim becerileri karşısındaki bireyi dinlemeyi, empati kurarak onu anlamayı, sözlü veya sözsüz iletişim kurarak mesaj gönderebilmeyi sağlamaktadır. Etkin olarak kullanılmayan iletişim becerileri karşısındaki bireyi etkili dinlememe, bireyi onun bakış açısına göre algılayamama, sözlü ve sözsüz iletişimi çok konuşarak ya da yerinde kullanmayarak sağlayamama gibi sorunlara yol açmaktadır. Bu becerilerde oluşan aksaklıklar, iletişimin sağlıklı ve başarılı sürdürülmesini engellemektedir (Kurtyılmaz, 2005).

Kazanılan iletişim becerileri, toplumda kişiler arası ilişkilerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi açısından büyük önem taşırken insanlara sosyal yaşamlarında başarı, karşılaşılan problemlere karşı başa çıkabilme güdüsü ve doyurucu ilişkiler kurabilmelerini sağlamaktadır (Kılıçarslan, 2011). İletişim becerilerinin etkili kullanılması insan ilişkilerinin yanı sıra mesleki olarak her alanda ilişkileri kolaylaştırabilmektedir (Korkut, 2005). Her meslek, farklı bilgi ve beceri gerektirse de tüm meslekler için iletişim becerileri büyük önem taşımaktadır. Özellikle insan ilişkilerinin ağır bastığı işlerde iletişim becerileri daha ön plana çıkarken teknik işlerde ise o kadar önemli olmadığı ifade edilmektedir (Toy, 2007).

2.2.3. İletişim Becerileri ve Hemşirelik

Kaliteli ve güvenli sağlık hizmetinin oluşmasında etkin iletişim kurulması önemli bir koşuldur. Hastaların sağlık bakım sonuçlarını etkileyen faktör, sağlık çalışanlarının hastalarıyla olan iletişim şekilleridir. İletişim tekniklerinin yanlış kullanılması ve doğru zamanda iletişim kurulamaması, sağlık hizmetlerinin aksamasına, hasta şikayetlerine ve sağlık çalışanı hatalarına yol açtığı bildirilmektedir (Akbaş, 2014; Bozkır ve ark., 2015). Bununla birlikte etkili iletişim kurulmadığında hasta ve hasta yakınlarının sağlık çalışanlarına karşı negatif tutumlar göstermesine neden olabilmektedir (Öztürk ve Babacan, 2014).

Hasta ve sağlıklı bireylerle çok vakit geçirdiği bilinen hemşireler için, iletişimin kurulması ve sürdürülmesi ayrı bir öneme sahiptir (Akbaş, 2014; Kerr ve ark., 2022). Hemşirelerin hastalarla kurduğu etkili iletişimin hastalığın gidişatını ve çıktılarını etkileyen kritik bir tedavi ve bakım aracı olduğu vurgulanmaktadır (Özcan,

2006). Hemşire bakımını sağladığı bireye iletişim ile ilgili bilgi ve becerisiyle ulaşır ve bireyi anlama, ilgilenme, değer verme ve güven ilişkisini sağlamada bu becerilerini kullanır. İnsan ilişkilerinin çok ön planda olduğu hemşirelik mesleğinde hasta bakımının niteliği etkili kurulan iletişim becerisiyle ilişkilidir. Hemşire, hastanın duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırken onlarla etkili iletişim kurabilmelidir (Uyer, 2000). İletişim becerileri, hemşirelerin hasta ve ailesiyle olan iletişimini kolaylaştırarak hastanın bakım kalitesini yükseltir ve memnuniyetini artırır (Yılmaz, 2001).

Literatürde hemşireler ve hastalar arasındaki etkili iletişimin sağlık sonuçlarını olumlu etkilediği; yaşamsal belirtilerde iyileşme, ağrı ve kaygıda azalma, memnuniyette artış, tedavi sonuçlarında iyileşme ve tedavi programlarına katılımın artması, kronik hastalıkların kendi kendine yönetiminin oluşması ve artan hasta memnuniyeti gibi sonuçlarının olduğu belirtilmiştir (Schoenthaler ve ark., 2009; Hemsley ve ark., 2011). Karadağ ve ark. (2015) tarafından hekim ve hemşirelerin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada hemşirelerin iletişim becerisi düzeylerinin hekimlerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu ve iletişimi becerilerini etkileyen faktörlerin; hekimlerde akademik unvan, kurumda toplam çalışma süresi ve meslekten genel memnuniyet düzeyi olduğu, hemşirelerde ise eğitim düzeyi olduğu belirlenmiştir. Kumcağız ve ark. (2011) tarafından hemşirelerin iletişim becerilerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada da hemşirelerin iletişim becerilerinin lisans ve üzeri eğitim durumu ve 20 yıl ve üzerinde mesleki deneyimi olanlarda daha yüksek olduğu bildirilmiştir.

Hemşirelik eğitiminde öğrencilere, birey, aile ve toplumun gereksinimlerine göre bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımı gerçekleştirmelerini sağlayacak teknik ve ilişkisel bilgiler verilmektedir. Hemşirelik öğrencileri, hastaları ve hastalıkları daha iyi anlayabilmeleri için hastalar ve aileleri ile kurulması gereken iletişimin öneminin bilincindedirler. Hemşirelik öğrencisi hastalarla, kişiselleştirilmiş bakımı sağlayacak olumlu terapötik ilişkiler kurabilir (Arifoğlu ve Razi, 2011; Ferreira ve ark., 2016). Söğüt ve ark. (2018)'nın hemşirelik öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirdikleri araştırmada, öğrencilerin iletişim becerilerinin orta düzeyde olduğu ve iletişim becerileri ile arkadaşlarla ilişkide zorluk, hemşirelik bakımı verirken hasta ile iletişimde güçlük yaşama ve kendini

sosyal bir birey olarak görme durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

2.3. Sosyotelizm ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki

Sosyotelizmin temelindeki mekanizma sözlü ve sözsüz iletişim şekilleriyle açıklanabilir. Sözlü ve sözsüz iletişim biçimlerinin bir arada kullanılması etkili bir iletişim için önemlidir (Nazir, 2020). Sosyotelizmde, sosyotelist bireylerin telefonlarına odaklanmalarından dolayı mesajların çoğunu oluşturan sözel olmayan iletişim yönleri kaçırılmaktadır (Nazir ve Pişkin, 2015). Nitekim yüz yüze görüşmeler daha az anlamlı hale gelmekte ve görüşmelerin kalitesi bozulmaktadır (Nazir ve Bulut, 2019; Nazir, 2020). Sosyotelist bireyler ortamdaki diğer insanlara karşı ilgisiz kalarak kişiler arası iletişim kurmaktan uzaklaşmaktadır. Bu davranışlar ortamdaki insanlar tarafından saygısızlık olarak da değerlendirilebilmektedir (Nazir ve Pişkin, 2015; Ranie ve Zickuhr, 2015; Anshari ve ark., 2016).

Akıllı telefonlar, sosyal ortamdan dışlanma hissini arttırmaktadır. Bu durumla beraber sosyotelizm, zayıf sosyal beceriler, dikkat dağınıklığı, düşük kişiler arası ilişkiler ve erteleme davranışları gibi insanlarda potansiyel etkiler oluşturmaktadır (Afdal ve ark., 2019). Cep telefonunun aşırı kullanımının bireylerin sosyal ortamlardaki etkileşimlerden aldığı keyfi düşürdüğü, sosyal ortamlarda iletişimsel gereksinimleri gideremediği ve mutsuzluk oluşturabileceği bildirilmiştir (Kelly ve ark., 2017; Dwyer ve ark., 2018). Ayrıca cep telefonu kullanımlarının artmasıyla insanların gözle iletişim kurmaktan uzaklaştığı ve bunun bireylerde duygusal bağlılığı azaltıp negatif duygulara neden olacağı bildirilmiştir (Shellenbarger, 2013). Sonuç olarak akıllı telefonları bulundurduğumuz her ortamda sosyotelizm davranışı iletişimsel bir risk olarak ortaya çıkabilmektedir (Parmaksız, 2020).

Sosyotelizm davranışlarının insanların sosyalleşmesindeki olumsuz etkilerini saptamak için yapılmış birçok çalışma vardır. Karadağ ve ark.'nın (2016) gerçekleştirdikleri çalışmada, sosyotelist bireylerin iletişim becerileri bakımından eksiklikler yaşadıkları bildirilmiştir. Yapılan bir çalışmada (Krasanova ve ark., 2016) akıllı telefon bağımlılığının ve sosyotelizmin kişiler arası ilişkileri tehdit ettiği bildirilmiştir. Diğer bir çalışmada ise, sosyotelizmin insanların huzurunu, iletişimlerini ve ilişki memnuniyetini olumsuz yönde etkilediği bildirilmiştir (Roberts

ve David, 2016). Ayrıca Carvajal (2017), sosyotelinin aile içerisinde etkileşimleri kısıtladığı, anne-babanın çocuklarını göz ardı etme davranışlarını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kırca ve Kutlutürkan'ın (2019) hemşirelik öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının iletişim becerileri ile ilişkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırmada, öğrencilerin akıllı telefon kullanım düzeyleri ile iletişim becerileri arasında negatif ve anlamlı ilişkinin olduğu öğrencilerin akıllı telefona bağımlılıklarının artmasıyla iletişim becerilerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayar ve Gürkan'ın 2022 yılında gerçekleştirdikleri çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerileri ile akıllı telefon bağımlılıkları ve sosyotelinin durumları arasında anlamlı negatif bir ilişki olduğu, düşük iletişim becerisine sahip öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ve sosyotelinin toplam puan ortalamalarının yüksek olduğu belirlenmiştir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Türü

Bu araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde bir çalışmadır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Bu araştırma, Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan Hemşirelik Bölümü öğrencilerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma 15.02.2022- 26.01.2023 tarihleri arasında yürütülmüştür.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde 2021-2022 eğitim-öğretim bahar yarıyılında kaydı bulunan 449 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma tam sayım yöntemi ile gerçekleştirilmiş ve örneklemi 369 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur (%82.2).

Araştırmaya dahil edilme kriterleri

- Hemşirelik bölümü öğrencisi olan,
- Akıllı telefon kullanan,
- Çalışmaya gönüllü katılmayı kabul eden kişiler araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmadan dışlama kriterleri

- Psikiyatrik herhangi bir hastalığı olanlar araştırmanın dışında tutulmuştur.

3.4. Araştırmanın Değişkenleri

Bağımlı Değişkenler: Genel Sosyotelist Olma (GSO) ölçeği puan ortalamaları, İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) puan ortalamaları.

Bağımsız Değişkenler: Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerine ilişkin veriler

3.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu (Ek-1), GSO ölçeği (Ek-2) ve İBÖ (Ek-3) ile toplanmıştır.

3.5.1. Kişisel Bilgi Formu:

Kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanmıştır (Söğüt ve ark., 2018; Kırca ve Kutlutürkan, 2019; Babadağ Savaş ve Ballı, 2020; Han ve ark., 2022). Toplam 21 sorudan oluşan form, hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerini (yaş, cinsiyet vb.), akademik durumlarını, akıllı telefon kullanım özelliklerini (akıllı telefonu kullanım amaçları, akıllı telefona sahip olduğu süreleri vb.) ve iletişim özelliklerini (tercih ettikleri iletişim yolları, arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşama durumları vb.) içermektedir (Ek-1).

3.5.2. Genel Sosyotelist Olma Ölçeği:

Chotpitayasunondh ve Douglas (2018_b) tarafından geliştirilen GSO ölçeğinin 2019 yılında Orhan Göksün tarafından Türkçeye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Ölçek 7'li likert tipte olup (1= Asla, 2= Nadiren, 3= Ara sıra, 4= Bazen, 5= Sık sık, 6= Genellikle, 7= Daima) 15 madde ve 4 faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler; “nomofobi”, “kişisel çatışma”, “kendini yalnızlaştırma” ve “problem farkındalığı” şeklinde sıralanmaktadır (Ek-2). GSO ölçeği toplam puan üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçeğin maddeleri incelendiğinde tamamının sosyal normlar ve genel kabul çerçevesinde olumsuz maddeler olduğu, buradan hareketle ölçekten alınan puanın yüksek olmasının olumsuz davranışlara işaret ettiği belirtilmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.78 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada GSO ölçeği Cronbach's Alfa katsayısının 0.861 olduğu tespit edilmiştir.

3.5.3. İletişim Becerileri Ölçeği:

Korkut-Owen ve Bugay (2014) tarafından geliştirilen ölçek, bireylerin iletişim becerilerini ölçmek için kullanılmaktadır. Ölçek 25 maddeden oluşmaktadır ve 5'li likert tiptedir (1=Hiçbir Zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Sıklıkla ve 5=Her Zaman). Ölçeğin iletişim ilkeleri ve temel beceriler, kendini ifade etme, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ve iletişim kurmaya isteklilik alt boyutları bulunmaktadır (Ek-

3). İBÖ toplam puan üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25 ve en yüksek puan 125'tir. Ölçekten alınan toplam puanın artması iletişim becerilerinin arttığını göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.88 olarak hesaplanmıştır Bu araştırmada İBÖ Cronbach's Alfa katsayısı 0.903 olarak elde edilmiştir.

3.6. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Öğrencilere ders aralarında sınıfta iken ulaşılmıştır. Her bir öğrencinin anketi doldurma süresinin ortalama 15 dk. olduğu belirlenmiştir.

3.7. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmada kullanılan GSO ölçeği ve İBÖ için yazarlardan e-posta aracılığıyla ölçek kullanım izinleri alınmıştır (Ek-5, Ek-6). Araştırmaya başlamadan önce Ordu Üniversitesi Rektörlüğünden (E-81515450-663.08-0717158) (Ek-7) ve Ordu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 30.03.2022 tarih ve 2022/94-99 sayılı karar ile gerekli izinler alınmıştır (Ek-8). Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere araştırmanın amacı ve yararları anlatılarak sözlü ve yazılı onam alınmıştır (Ek-4). Araştırma süresince Helsinki Bildirgesi kurallarına uyulmuştur.

3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma bulguları, çalışmanın yürütüldüğü Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır. Çalışma bulguları sadece bu gruba genellenebilir.

3.9. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizi bilgisayar ortamında uzman bir istatistikçi tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada verilerin tanımlayıcı istatistikleri (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum) verilmiştir. Normal dağılıma uygunluk Shapiro Wilk testi ile incelenmiştir. Normal dağılıma sahip olan iki bağımsız grubun ortalamalarının karşılaştırılması için Bağımsız İki Örneklem t testi, normal dağılım varsayımı karşılanmadığı durumlarda ise Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Normal dağılıma sahip olan üç ve daha fazla grubun ortalamalarının

karşılaştırılması için One Way Anova testi, normal dağılım sağlanmadığı durumlarda ise Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Farkı yaratan grup ya da grupların ortaya çıkartılması için Post Hoc Bonferroni testi uygulanmıştır. Normal dağılmayan sürekli değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için Spearman korelasyonu kullanılmıştır. Analizler IBM SPSS 25 programında gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerden elde edilecek ölçümlerin güvenilirliğinin sınanması için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alfa) hesaplanmış ve araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

4. BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan çalışmanın bulguları bu bölümde yer almaktadır.

Tablo 4.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklere Göre Dağılımları (n=369)

Demografik özellikler	n	%
Yaş grubu		
18-20	154	41.7
21-23	204	55.3
24 yaş ve üzeri	11	3.0
Cinsiyet		
Kadın	275	74.5
Erkek	94	25.5
Sınıf		
1. Sınıf	87	23.6
2. Sınıf	90	24.3
3. Sınıf	105	28.5
4. Sınıf	87	23.6
Genel akademik ortalama (GANO)		
2.99 ve altı	170	46.1
3.0-3.49	180	48.8
3.5-3.99	19	5.1
Annenin eğitim durumu		
Okuryazar değil	16	4.4
İlkokul	188	50.9
Ortaokul	76	20.6
Lise	64	17.3
Üniversite	25	6.8
Babanın eğitim durumu		
Okuryazar değil	3	0.8
İlkokul	113	30.6
Ortaokul	80	21.7
Lise	103	27.9
Üniversite	70	19.0
Şu anda herhangi bir işte çalışma durumu		
Evet	16	4.3
Hayır	353	95.7
Gelir düzeyi		
Yüksek	13	3.5
Orta	303	82.1
Düşük	53	14.4
Yaşanan yer		
Yalnız evde	15	4.0
Aile ile	55	15.0
Arkadaşlarla evde	22	6.0
Yurt	277	75.0

Tablo 4.1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %55.3'ünün 21-23 yaş aralığında, %74.5'inin kadın, %28.5'inin üçüncü sınıfta olduğu ve genel akademik ortalamasının %48.8'inin 3.0-3.49 arasında olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %50.9'unun annelerinin ve %30.6'sının babalarının ilkökul mezunu olduğu, %95.7'sinin herhangi bir işte çalışmadığı, %82.1'inin orta düzeyde gelirleri olduğunu ifade ettiği, %75'inin yurttan kaldığı bulunmuştur.

Tablo 4.2. Öğrencilerin Telefon Kullanım Özelliklerine Göre Dağılımları (n=369)

Akıllı telefon kullanım süresi (yıl)	n	%
0-5	75	20.3
6-9	241	65.3
10 yıl ve üzeri	53	14.4
Günlük akıllı telefon kullanım süresi (saat)		
1-3	115	31.2
3.01-6	209	56.6
6.01-9	29	7.9
9.01 ve üzeri	16	4.3
Gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süre (saat)		
0-4	183	49.6
5-9	62	16.8
10-14	59	16.0
15-19	29	7.8
20 saat ve üzeri	36	9.8
Akıllı telefonun en çok hangi amaçla kullanıldığı*		
Sosyal medya	350	94.8
Ders çalışmak	237	64.2
Oyun oynamak	156	42.2
İş	27	7.3
Yeni arkadaşlıklar kurmak	46	12.4
Dizi veya film izlemek	275	74.5
Alışveriş	192	52.0
Sesli veya görüntülü arama yapmak	261	70.3
Diğer (araştırma, haber, kitap, manga okumak, mesajlaşma, müzik dinleme, ticaret)	10	2.7

*Birden fazla cevap verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %65.3'ünün 6-9 yıl süresince akıllı telefon kullandığı, %56.6'sının günlük 3.01-6 saat boyunca akıllı telefon kullandıkları, %49.6'sının günde 0-4 saat telefona bakmadan geçirebileceği ve %94.8'inin "Sosyal medya" amacıyla akıllı telefonu kullandıkları bulunmuştur.

Tablo 4.3. Öğrencilerin İletişim Özelliklerine Göre Dağılımları (n=369)

Genellikle tercih edilen iletişim yolu*	n	%
Sesli veya görüntülü arama yapma	293	34.1
Sosyal medya hesapları	204	23.8
Sms gönderme	132	15.4
Yüz yüze görüşme	217	25.3
Mail gönderme	12	1.4
İletişim becerilerini değerlendirme durumu		
İyi	166	45.0
Orta	192	52.0
Kötü	11	3.0
Kendini sosyal bir birey olarak düşünme durumu		
Evet	186	50.4
Bazen	160	43.4
Hayır	23	6.2
Sosyal etkinliklere katılma sıklığı		
Haftada bir kez	65	17.6
Haftada birkaç kez	177	48.0
Ayda birkaç kez	118	32.0
Hiçbir zaman	9	2.4
Boş zamanları değerlendirmede kullanılan aktivite*		
Akıllı telefonla vakit geçirmek	327	88.6
Kitap okumak	157	42.5
Resim yapmak	38	10.2
Spor yapmak	109	29.5
Müzik dinlemek	295	79.9
Oyun oynamak	143	38.7
Diğer (alışveriş, arkadaşlar ile vakit geçirme, bisiklet, boyama, ders çalışma, dizi-film-tv izlemek, enstrüman çalmak, fotoğraf çekmek, gezi- yürüyüş, kişisel bakım-temizlik, uyumak, yazı yazmak, araştırma, futbol)	41	11.1
Arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşama durumu		
Evet	5	1.4
Bazen	175	47.4
Hayır	189	51.2
Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumu		
Evet	15	4.1
Bazen	203	55.0
Hayır	151	40.9

*Birden fazla cevap verilmiştir. Yüzdeler n=369 üzerinden alınmıştır.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin iletişim yolu olarak %34.1'inin genellikle "Sesli veya görüntülü arama yapma"yı tercih ettiği, %52'sinin iletişim becerilerini "orta" olarak değerlendirdiği, %50.4'ünün kendisini sosyal bir birey olarak gördüğü, %48'inin haftada birkaç kez sosyal etkinliklere katıldığı, %88.6'sının ise boş zamanlarını değerlendirmede aktivite olarak "Akıllı telefonla vakit geçirmeyi"

bildirdiği saptanmıştır. Öğrencilerin %51.2'sinin iletişimde güçlük yaşamadığını, %55'inin ise hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde bazen güçlük yaşadığı belirlenmiştir.

Tablo 4.4. GSO Ölçeği ve Alt Boyutları ile İBÖ ve Alt Boyutlarına Ait Tanımlayıcı İstatistikler (n=369)

Ölçekler ve Alt Boyutları	Min.	Max.	Ort.	SS.
Genel Sosyotelist Olma Ölçeği	18	92	44.0650	13.25773
Nomofobi Alt Boyutu	4	28	17.1897	5.01214
Kişilerarası Çatışma Alt Boyutu	4	25	8.0217	3.98429
Kendini Yalnızlaştırma Alt Boyutu	4	27	9.4146	5.11274
Problem Farkındalığı Alt Boyutu	3	19	9.4390	3.75285
İletişim Becerileri Ölçeği	60	125	97.9919	11.04966
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler Alt Boyutu	25	50	39.9621	4.70357
Kendini İfade Etme Alt Boyutu	8	20	15.6070	2.44506
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Alt Boyutu	14	30	23.6667	3.23701
İletişim Kurmaya İsteklilik Alt Boyutu	11	25	18.7561	2.73467

Araştırmaya katılan öğrencilerin GSO ölçeğine verdikleri cevaplardan aldıkları minimum puan 18 ve maximum puan 92 olup ölçek puan ortalaması 44.06 ± 13.25 bulunmuştur. Öğrencilerin İBÖ'ye verdikleri cevaplardan aldıkları minimum puan 60 ve maximum puan 125 olup ölçek puan ortalaması 97.99 ± 11.04 bulunmuştur. Bu sonuçlara göre hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm düzeylerinin orta düzeyde olduğu ve iletişim becerileri düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.5. GSO Ölçeği ve Alt Boyutları İle İBÖ ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki (n=369)

Ölçekler ve Alt Boyutları		Kişilerarası Çatışma	Kendini Yalnızlaştırma	Problem Farkındalığı	Genel Sosyotelist Olma Ölçeği	İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler	Kendini İfade Etme	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	İletişim Kurmaya İsteklilik	İletişim Becerileri Ölçeği
Nomofobi	r	0.338	0.274	0.333	0.710	0.000	0.072	0.037	-0.053	0.014
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.996	0.167	0.474	0.310	0.788
Kişilerarası Çatışma	r		0.478	0.456	0.711	-0.258	-0.195	-0.226	-0.199	-0.268
	p		0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
Kendini Yalnızlaştırma	r			.427	.729	-.206	-.181	-.238	-.225	-.257
	p			0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
Problem Farkındalığı	r				.727	-.108	-.149	-0.095	-0.081	-0.139
	p				0.000*	0.037*	0.004*	0.069	0.121	0.008*
Genel Sosyotelist Olma Ölçeği	r					-0.173	-0.117	-.154	-.175	-.194
	p					0.001*	0.024*	0.003*	0.001*	0.000*
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler	r						.489	.661	.475	.842
	p						0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
Kendini İfade Etme	r							.643	.613	.774
	p							0.000*	0.000*	0.000*
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	r								.559	.866
	p								0.000*	0.000*
İletişim Kurmaya İsteklilik	r									0.759
	p									0.000*

*p<0.05.

Tablo 4.5'te araştırma kapsamındaki öğrencilerin GSO ölçeği ve alt boyutları ile İBÖ ve alt boyutları arasındaki ilişki sunulmuştur.

Öğrencilerin GSO “Nomofobi” alt boyutu ile “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r= 0.338$, $p<0.05$). GSO “Nomofobi” alt boyutu ile “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r= 0.274$, $p<0.05$). GSO “Nomofobi” alt boyutu ile “Problem Farkındalığı” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki saptanmıştır ($r= 0.333$, $p<0.05$). GSO “Nomofobi” alt boyutu ile GSO ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki belirlenmiştir ($r= 0.710$, $p<0.05$).

GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r= 0.478$, $p<0.05$). GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile “Problem Farkındalığı” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r= 0.456$, $p<0.05$). “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile GSO ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki belirlenmiştir ($r= 0.711$, $p<0.05$).

Araştırmada öğrencilerin GSO “Nomofobi” alt boyutu ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler”, “Kendini İfade Etme”, “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim”, “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutları ve İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.258$, $p<0.05$). GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r=-0.195$, $p<0.05$). GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r=-0.226$, $p<0.05$). GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu arasında istatistiksel olarak

anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r=-0.19$, $p<0.05$). GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0.268$, $p<0.05$).

GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu ile GSO “Problem Farkındalığı” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r= 0.427$, $p<0.05$). GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu ile GSO ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki belirlenmiştir ($r= 0.729$, $p<0.05$).

GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.206$, $p<0.05$). GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu ile İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r=-0.181$, $p<0.05$). GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu ile İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r=-0.238$, $p<0.05$). GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu ile İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki belirlenmiştir ($r=-0.225$, $p<0.05$). GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0.257$, $p<0.05$).

GSO “Problem Farkındalığı” alt boyutu ile GSO ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki belirlenmiştir ($r= 0.727$, $p<0.05$). GSO “Problem Farkındalığı” alt boyutu ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki saptanmıştır ($r=-0.108$, $p<0.05$). GSO “Problem Farkındalığı” alt boyutu ile İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.149$, $p<0.05$). GSO “Problem Farkındalığı” alt boyutu ile “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim”, “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). GSO “Problem Farkındalığı” alt

boyutu ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0.139$, $p<0.05$).

GSO ölçeği ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki saptanmıştır ($r=-0.173$, $p<0.05$). GSO ölçeği ile İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r= 0.117$, $p<0.05$). GSO ölçeği ile İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r=-0.154$, $p<0.05$). GSO ölçeği ile İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r=-0.175$, $p<0.05$). GSO ölçeği ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-0.194$, $p<0.05$).

İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu ile “Kendini İfade Etme” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki elde edilmiştir ($r= 0.489$, $p<0.05$). İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu ile “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki saptanmıştır ($r= 0.661$, $p<0.05$). İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu ile “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r= 0.475$, $p<0.05$). İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyutu ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r= 0.842$, $p<0.05$).

İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu ile “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki saptanmıştır ($r= 0.643$, $p<0.05$). İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu ile “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r= 0.613$, $p<0.05$). İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r= 0.774$, $p<0.05$). İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu ile “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu

arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyli bir ilişki bulunmuştur ($r= 0.559, p<0.05$). İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve çok yüksek düzeyli bir ilişki belirlenmiştir ($r= 0.866, p<0.05$). İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu ile İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r= 0.759, p<0.05$).

Tablo 4.6. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre GSO Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

Demografik özellikler		n	Nomofobi Ort.±S.S.	Kişilerarası Çatışma Ort.±S.S.	Kendini Yalnızlaştırma Ort.±S.S.	Problem Farkındalığı Ort.±S.S.	GSOÖ Ort.±S.S.
Yaş grubu	18-20	154	16.97±4.79	8.23±4.27	9.4±5.15	9.25±3.53	43.85±13.31
	21-23	204	17.27±5.19	7.88±3.8	9.38±5.07	9.63±3.91	44.17±13.35
	24 yaş ve üzeri	11	18.73±4.92	7.64±3.29	10.18±5.93	8.55±3.86	45.09±11.69
Test ve p değeri			KW=1.523/ p=0.467	KW= 0.276/ p= 0.871	KW=0.096/ p=0.953	KW=0.906/ p=0.636	KW=0.303/ p=0.859
Cinsiyet	Kadın ^a	275	16.96±4.97	7.79±3.97	8.76±4.34	9.29±3.65	42.81±12.41
	Erkek ^b	94	17.85±5.11	8.69±3.98	11.33±6.55	9.86±4.03	47.73±14.95
Test ve p değeri			U= 11636.0/ p= 0.148	U=10805.50 / p=0.017	U=10525.5/ p=0.007	U=11947.0/ p=0.272	U=10681.0/ p=0.012
				Fark: b>a*	Fark: b>a*		Fark: b>a*
Sınıf	1. Sınıf	87	16.45±4.99	8.18±4.37	9.64±5.06	8.82±3.53	43.09±14.08
	2. Sınıf	90	17.36±4.71	8.47±4.63	9.11±5.52	9.44±3.44	44.38±13.7
	3. Sınıf	105	17.53±4.8	7.65±3.27	9.56±5.01	10.02±3.75	44.76±11.84
	4. Sınıf	87	17.34±5.57	7.85±3.64	9.32±4.91	9.36±4.21	43.87±13.73
Test ve p değeri			F=0.859/ p= 0.453	KW=0.411/ p=0.938	KW=1.711/ p=0.621	KW=5.145/ p=0.161	KW=2.179/ p=0.536
GANO	2.99 ve daha az	170	17.19±4.84	7.94±4.03	9.83±5.59	9.38±3.59	44.34±13.96
	3.0-3.49	180	17.37±5.06	8.14±4.04	9.11±4.7	9.63±3.92	44.26±12.6
	3.5-3.99	19	15.47±5.98	7.63±3.02	8.58±4.35	8.16±3.44	39.84±12.87
Test ve p değeri			F= 2.948/ p= 0.292	KW=0.366/ p=0.833	KW=0.792/ p=0.673	KW=2.706/ p=0.258	KW=2.155/ p=0.340
Annenin eğitim durumu	Okuryazar değil	16	16.94±6.34	9.56±4.87	11.25±5.52	10.38±3.96	48.13±16.99
	İlkokul	188	16.95±4.87	7.83±3.9	9.13±5	9.14±3.76	43.05±12.99
	Ortaokul	76	18.04±5.09	8.47±4.19	9.57±5.21	10.32±3.54	46.39±13.28
	Lise	64	17.14±4.7	7.2±3.06	9.47±5.21	8.88±3.87	42.69±12.51
	Üniversite	25	16.72±5.77	9.2±5.01	9.76±5.25	9.88±3.57	45.56±13.99
Test ve p değeri			KW= 1.048/ p= 0.843	KW=8.130/ p=0.087	KW=3.347/ p=0.673	KW=7.959/ p=0.093	KW=5.164/ p=0.271

Tablo 4.6. (Devam) Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre GSO Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

Demografik özellikler		n	Nomofobi Ort.±S.S.	Kişilerarası Çatışma Ort.±S.S.	Kendini Yalnızlaştırma Ort.±S.S.	Problem Farkındalığı Ort.±S.S.	GSOÖ Ort.±S.S.
Babanın eğitim durumu	Okuryazar değil	3	14.33±3.21	9±3.46	8±3.61	10±3.61	41.33±11.02
	İlkokul	113	17.22±4.75	7.95±4.24	9.02±4.82	9.35±3.87	43.54±13.08
	Ortaokul	80	16.71±5.18	7.94±3.47	9.4±4.86	9.8±3.5	43.85±11.92
	Lise	103	17.27±5.25	7.78±3.73	9.48±5.21	9.04±3.85	43.56±14.16
	Üniversite	70	17.69±4.97	8.56±4.51	10.04±5.78	9.73±3.74	46.01±13.86
Test ve p değeri			KW= 2.625/ p= 0.622	KW=2.246/ p=0.691	KW=0.898/ p=0.925	KW=2.735/ p=0.603	KW=1.958/ p=0.744
Şu anda herhangi bir işte çalışma durumu	Evet ^a	16	19.69±5.71	8.13±5.4	10.69±7.21	9.81±4.48	48.31±17.7
	Hayır ^b	353	17.08±4.96	8.02±3.92	9.36±5	9.42±3.72	43.87±13.02
Test ve p değeri			U= 1966/ p= 0.039	U=2630.0/ p=0.640	U=2734.0/ p=0.828	U=2743.5/ p=0.847	U=2448.5/ p=0.368
			Fark: a>b*				
Gelir düzeyi	Yüksek ^a	13	20.08±3.15	8.08±2.84	11.08±5.84	12.08±3.57	51.31±7.73
	Orta ^b	303	16.92±5.09	7.84±3.83	9.15±5.01	9.23±3.71	43.14±13.03
	Düşük ^c	53	18.02±4.7	9.06±4.88	10.53±5.39	10±3.8	47.6±14.61
Test ve p değeri			KW= 8.598/ p= 0.014	KW=2.455/ p=0.293	KW=5.017/ p=0.081	KW=8.633/ p=0.013	KW=12.591/ p=0.002
			Fark: a>b*			Fark: a>b*	Fark: a,c>b*
Yaşanan yer	Yalnız evde	15	16.53±5.18	6.53±2.42	8.87±5.8	8.93±3.56	40.87±11.59
	Aile ile	55	16.73±4.62	7.55±4.08	8.95±4.56	9.35±3.98	42.56±11.45
	Arkadaşlarla evde	22	19.27±4.82	9.55±3.94	10.77±5.42	10±3.37	49.59±11.85
	Diğer	277	17.15±5.08	8.08±4.01	9.43±5.16	9.44±3.76	44.10±13.7
Test ve p değeri			KW= 4.496 / p= 0.213	KW=8.272/ p=0.050	KW=2.574 / p=0.462	KW=0.833 / p=0.086	KW=6.604 / p=0.086

*Bonferonni testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.6’da araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine göre GSO ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının dağılımları yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine göre GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde; şu anda herhangi bir işte çalışma durumuna göre “Nomofobi” alt boyut puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. ($p<0.05$). şu anda çalışan öğrencilerin GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalaması çalışmayanlardan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Öğrencilerden gelir düzeyine göre “Nomofobi” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin orta gelir düzeyine sahip öğrencilere göre GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalaması anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Araştırmada öğrencilerin yaş grupları, cinsiyet, sınıf, genel akademik ortalama, anne ve babanın eğitim durumu, yaşanan yer ile GSO “Nomofobi” alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre, erkeklerin GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmada öğrencilerin yaş grupları, sınıf, genel akademik ortalama, anne ve babanın eğitim durumu, herhangi bir işte çalışma durumu, gelir düzeyi ve yaşanan yer ile GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Erkeklerin GSO “Kendini yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalamasının kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmada öğrencilerin yaş grupları, sınıf, genel akademik ortalama, anne ve babanın eğitim durumu, herhangi bir işte çalışma durumu, gelir düzeyi ve yaşanan yer ile GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin gelir düzeylerine göre GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamasının orta gelir düzeyine sahip öğrencilerin puan ortalamasına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada öğrencilerin yaş grupları, cinsiyet, sınıf, GANO, anne ve babanın eğitim durumu, herhangi bir işte çalışma durumu ve yaşanan yer ile GSO “Problem Farkındalığı” alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine göre GSO toplam puan ortalamaları incelendiğinde; cinsiyet ve gelir düzeyine göre GSO toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Erkek öğrencilerin GSO toplam puan ortalamasının kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Orta gelir düzeyi ile düşük ve yüksek gelir düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Düşük ve yüksek gelir düzeylerine sahip kişilerin ortalamalarının orta gelir düzeyine sahip öğrencilerin ortalamasından anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada öğrencilerin yaş grupları, sınıf, GANO, anne ve babanın eğitim durumu, herhangi bir işte çalışma durumu ve yaşanan yer ile GSO toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.7. Öğrencilerin Telefon Kullanım Özelliklerine Göre GSO Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

Telefon Kullanım Özellikleri		n	Nomofobi Ort.±S.S.	Kişilerarası Çatışma Ort.±S.S.	Kendini Yalnızlaştırma Ort.±S.S.	Problem Farkındalığı Ort.±S.S.	GSOÖ Ort.±S.S.
Akıllı telefon kullanım süresi (yıl)	0-5 ^a	75	16.12±4.93	8.48±4.3	9.49±5.16	9.31±3.63	43.4±14.12
	6-9 ^b	241	17.32±4.81	7.76±4.03	9.19±5.01	9.34±3.67	43.61±12.79
	10 yıl ve üzeri ^c	53	18.11±5.83	8.57±3.18	10.32±5.5	10.08±4.28	47.08±13.93
Test ve p değeri			KW= 4.473/ p= 0.107	KW=6.873/ p=0.032	KW=1.732/ p=0.421	KW=1.345/ p=0.510	KW=3.896/ p=0.143
				Fark: c>b*			
Günlük akıllı telefon kullanım süresi (saat)	1-3 ^a	115	15.83±4.94	7.43±3.59	8.83±4.6	8.58±3.62	40.68±12.22
	3.01-6 ^b	209	17.86±4.86	7.88±3.55	9.27±4.93	9.53±3.4	44.54±12.13
	6.01-9 ^c	29	17.1±5.28	9.76±5.33	11.21±5.78	11.07±5.07	49.14±15.89
	9.01 ve üzeri ^d	16	18.38±5.45	10.94±6.76	12.25±7.95	11.5±4.65	53.06±20.96
Test ve p değeri			KW= 12.357 p= 0.005	KW=8.781/ p=0.032	KW=5.224/ p=0.156	KW=13.280/ p=0.004	KW=14.851/p=0.002
			Fark: b>a*	Fark: c>a*		Fark: b>a*	Fark: c,b>a*
Gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süre (saat)	0-4 ^a	183	17.7±5.1	8.42±4.17	9.77±4.97	10.08±3.8	45.97±13.29
	5-9 ^b	62	17.58±5.04	7.47±3.58	9.71±5.73	8.87±3.62	43.63±13.44
	10-14 ^c	59	17.05±5.12	7.63±3.82	8.88±5.16	9.19±3.93	42.75±13.61
	15-19 ^c	29	16.76±4.36	8.14±3.44	9.93±5.98	9.07±3.77	43.9±13.34
	20 saat ve üzeri ^d	36	14.47±4.09	7.5±4.29	7.56±3.36	7.89±2.81	37.42±9.92
Test ve p değeri			KW= 13.760/p= 0.008	KW=6.035/ p=0.197	KW=7.534/ p=0.110	KW=13.739/ p=0.008	KW=15.523/p=0.004
			Fark: a,b>d*			Fark: a>d*	Fark: a>d*

*Bonferonni testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.7’de araştırma kapsamındaki öğrencilerin akıllı telefon kullanım özelliklerine göre GSO ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları ve test istatistikleri verilmiştir.

Öğrencilerin akıllı telefon kullanım süresi ile GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresine göre GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Günde 3,01-6 saat arasında telefon kullanım süresi olan öğrencilerin GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalaması günde 1-3 saat arasında telefon kullanım süresi olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süreye göre “Nomofobi” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p<0.05$). Günde 0-4 saat ve 5-9 saat telefona bakmadan süre geçiren öğrencilerin GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalaması günde 20 saat ve üzeri geçiren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin akıllı telefonu kullandıkları süreye göre GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre, 10 yıl ve üstü bir süredir telefon kullanan öğrencilerin GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalaması 6-9 yıl arası telefon kullanan öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresine göre GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Günde 6,01-9 saat arasında telefon kullanım süresi olan öğrencilerin GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalaması günde 1-3 saat arasında telefon kullanım süresi olan öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süre ile GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin akıllı telefon kullanım süresi, günlük akıllı telefon kullanım süresi, gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süre ile GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin akıllı telefon kullanım süresi ile GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresine göre GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p<0.05$). Günde 3,01-6 saat arasında telefon kullanım süresi olan öğrencilerin GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamalarının günde 1-3 saat arasında telefon kullanım süresi olan öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin gün içerisinde telefona bakmadan geçirebilen süreye göre GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Gün içerisinde telefona bakmadan geçen süreye 0-4 saat cevabını veren öğrencilerin GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamalarının 20 saat ve üzeri cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin akıllı telefon kullanım süresi ile GSO toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresine göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Günde 3.01-6 saat ve 6.01-9 saat arasında telefon kullanım süresi olan öğrencilerin GSO ölçeği toplam puan ortalamalarının günde 1-3 saat arasında telefon kullanım süresi olan kişilerin ortalamasından yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen sürelerine göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Gün içerisinde telefona bakmadan geçen süreye 0-4 saat cevabını veren öğrencilerin GSO ölçeği toplam puan ortalamaları 20 saat ve üzeri cevabını veren öğrencilerden ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.8. Öğrencilerin İletişim Özelliklerine Göre GSO Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

İletişim özellikleri		n	Nomofobi Ort.±S.S.	Kişilerarası Çatışma Ort.±S.S.	Kendini Yalnızlaştırma Ort.±S.S.	Problem Farkındahğı Ort.±S.S.	GSOÖ Ort.±S.S.
İletişim becerilerini değerlendirme durumu	İyi ^a	166	16.99±5.14	7.65±4.1	8.69±4.96	9.23±3.64	42.55±12.83
	Orta ^b	192	17.26±4.92	8.18±3.75	9.81±5.03	9.45±3.78	44.7±13.04
	Kötü ^c	11	19±4.82	10.82±5.1	13.45±6.52	12.45±4.03	55.73±17.57
Test ve p değeri			KW= 2.021/p= 0.364	KW=9.311/ p=0.010 Fark: c>b*	KW=12.210/ p=0.002 Fark: c,b>a*	KW=7.953/ p=0.019 Fark: c>b,a*	KW=9.824/ p=0.007 Fark: c>a*
Kendini sosyal bir birey olarak düşünme durumu	Evet ^a	186	17.16±5.15	7.61±4.05	9.02±5.08	9.04±3.68	42.83±13.12
	Bazen ^b	160	17.31±4.88	8.34±3.8	9.31±4.75	9.76±3.62	44.71±12.57
	Hayır ^c	23	16.61±4.96	9.17±4.43	13.3±6.31	10.48±4.89	49.57±17.44
Test ve p değeri			KW= 0.344/p= 0.842	KW=8.599/ p=0.014 Fark: b>a*	KW=12.549/ p=0.002 Fark: c>a,b*	KW=4.749/ p=0.093	KW=5.352/ p=0.069
Sosyal etkinliklere katılma sıklığı	Haftada bir kez	65	17.06±4.34	7.74±3.72	9.57±4.63	10.02±3.89	44.38±11.73
	Haftada birkaç kez	177	17.51±5.24	8.02±4.2	8.98±5.14	9.28±3.93	43.79±14.01
	Ayda birkaç kez	118	16.81±5	8.11±3.8	9.85±5.18	9.31±3.4	44.08±12.98
	Hiçbir zaman	9	16.78±5.49	8.89±4.26	11.22±6.78	10.11±3.69	47±13.84
Test ve p değeri			KW= 1.231/p= 0.746	KW=1.469/ p=0.689	KW=5.118/ p=0.163	KW=2.625/ p=0.453	KW=1.188/ p=0.756
Arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşama durumu	Evet ^a	5	17.8±5.89	10.8±5.36	15.2±9.15	13±3.16	56.8±13.14
	Bazen ^b	175	16.86±4.81	8.24±3.76	9.68±4.7	9.79±3.74	44.58±13.04
	Hayır ^c	189	17.48±5.18	7.75±4.13	9.02±5.28	9.02±3.71	43.25±13.33
Test ve p değeri			KW= 1.441/p= 0.487	KW=5.644/ p=0.059	KW=8.158/ p=0.017 Fark: b>c*	KW=8.137/ p=0.017 Fark: a>c*	KW=6.074/ p=0.048 Fark: a>c*
Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumu	Evet ^a	15	17.67±4.35	9.73±5.61	11.53±6.2	11±4.74	49.93±16.9
	Bazen ^b	203	17.45±4.65	8.55±4.26	9.86±5.16	9.96±3.62	45.81±13
	Hayır ^c	151	16.8±5.52	7.15±3.18	8.6±4.84	8.59±3.66	41.13±12.67
Test ve p değeri			KW= 2.231/p= 0.328	KW=11.886/ p=0.003 Fark: b>c*	KW=9.426/ p=0.009 Fark: b>c*	KW=12.609/ p=0.002 Fark: b>c*	KW=14.878/ p=0.001 Fark: b>c*

*Bonferonni testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.8’de araştırma kapsamındaki öğrencilerin iletişim özelliklerine göre GSO ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları ve test istatistikleri verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiği, kendini sosyal bir birey olarak düşünme durumu, sosyal etkinliklere katılma sıklığı, arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşama durumu ve hemşirelik bakımını uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumu ile GSO “Nomofobi” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Kötü cevabını veren öğrencilerin GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları iyi cevabını verenlerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin “Kendinizi sosyal bir birey olarak düşünür müsünüz” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bazen cevabını veren öğrencilerin ortalamasının evet cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma sıklığı ve arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşama durumu ile GSO “Kişilerarası Çatışma” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin “Hemşirelik bakımını uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bazen cevabını veren öğrencilerin GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyut puan ortalamaları hayır cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Kötü ve orta cevaplarını veren öğrencilerin GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalamalarının iyi cevabını verenlere göre

anlamli düzeyde yuiksek bulunmuştur. Oğrencilerin “Kendinizi sosyal bir birey olarak duşunur musunuz” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Hayır cevabını veren oğrencilerin GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalamalarının evet ve bazen cevabını verenlere göre anlamli düzeyde yuiksek olduğu saptanmıştır. Oğrencilerin sosyal etkinliklere katılma sıklığı ile GSO “Kişilerarası atışma” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Oğrencilerin “Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bazen cevabını veren oğrencilerin GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalaması hayır cevabını verenlere göre anlamli düzeyde yuiksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan oğrencilerin “Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bazen cevabını veren oğrencilerin GSO “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyut puan ortalaması hayır cevabını verenlere göre anlamli düzeyde yuiksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan oğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Ktu cevabını veren oğrencilerin GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalamalarının orta ve iyi cevabını verenlere göre anlamli düzeyde yuiksek bulunmuştur. Oğrencilerin kendini sosyal bir birey olarak duşunme durumu ve sosyal etkinliklere katılma sıklığı ile GSO “Problem Farkındalığı” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). “Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Evet cevabını veren oğrencilerin GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalaması hayır cevabını verenlere göre anlamli düzeyde yuiksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan oğrencilerin “Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar

mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bazen cevabını veren öğrencilerin GSO “Problem Farkındalığı” alt boyut puan ortalaması hayır cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Kötü cevabını veren öğrencilerin GSO ölçeği toplam puan ortalamaları iyi cevabını veren kişilerin ortalamasına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin kendini sosyal bir birey olarak düşünme durumu ve sosyal etkinliklere katılma sıklığı ile GSO toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin “Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Buna göre evet cevabını veren öğrencilerin GSO ölçeği toplam puan ortalamaları hayır cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin “Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p<0.05$). Bazen cevabını veren öğrencilerin GSO ölçeği toplam puan ortalamaları hayır cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.9. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

Demografik özellikler	n	İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler		Kendini İfade Etme	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	İletişim Kurmaya İsteklilik	İBÖ
		Ort.±S.S.	Ort.±S.S.	Ort.±S.S.	Ort.±S.S.	Ort.±S.S.	Ort.±S.S.
Yaş grubu	18-20 ^a	154	39.74±4.85	15.31±2.4	23.14±3.1	18.32±2.72	96.51±10.89
	21-23 ^b	204	40.08±4.53	15.8±2.43	24.04±3.28	19.04±2.67	98.97±10.9
	24 yaş ve üzeri ^c	11	40.82±5.93	16.27±3.04	24±3.58	19.55±3.42	100.64±14.42
Test ve p değeri		KW=1.285/ p=0.526	KW=5.960/ p=0.051	KW=6.603/ p=0.036 Fark: b>a*	KW=7.202/ p=0.027 Fark: b>a*	F=2.528/ p=0.081	
Cinsiyet	Kadın	275	39.99±4.45	15.56±2.42	23.73±3.12	18.69±2.64	97.97±10.52
	Erkek	94	39.87±5.4	15.74±2.52	23.49±3.57	18.94±3.01	98.04±12.53
Test ve p değeri		U=12687.0/ p=0.789	U=12125.0/ p=0.366	U=12656.0/ p=0.762	U=12327.5/ p=0.500	T=-0.051/ p=0.959	
Sınıf	1. Sınıf ^a	87	39.4±4.92	15.01±2.41	22.95±2.98	18.32±2.77	95.69±10.79
	2. Sınıf ^b	90	40.86±4.77	15.8±2.5	24.19±3.6	18.79±2.97	99.63±11.66
	3. Sınıf ^c	105	40.62±4.22	15.89±2.43	24.23±2.98	19.03±2.56	99.76±10.13
	4. Sınıf ^d	87	38.8±4.73	15.67±2.39	23.16±3.22	18.83±2.65	96.46±11.26
Test ve p değeri		KW=12.641/ p=0.005 Fark: b,c>d*	KW=9.433/ p=0.024 Fark: c>a*	KW=11.673/ p=0.009 Fark: c>a*	KW=4.590/ p=0.204	F=3.444/ p=0.017 Fark: b,c>d*	
GANO	2.99 ve daha az ^a	170	39.78±4.89	15.22±2.42	23.29±3.31	18.52±2.89	96.81±11.38
	3.0-3.49 ^b	180	40.13±4.7	15.9±2.43	24.01±3.23	18.93±2.66	98.97±11.04
	3.5-3.99 ^c	19	39.95±2.88	16.32±2.38	23.79±2.18	19.26±1.66	99.32±6.57
Test ve p değeri		KW=0.451/ p=0.798	KW=7.491/ p=0.024 Fark: (belirsiz)	KW=2.617/ p=0.270	KW=2.573/ p=0.276	F=1.832/ p=0.162	
Annenin eğitim durumu	Okuryazar değil	16	39.06±4.51	15.13±2.16	23.06±3.17	19.25±3.3	96.5±11.64
	İlkokul	188	39.69±4.61	15.41±2.44	23.53±3.2	18.55±2.76	97.19±10.55
	Ortaokul	76	40.13±4.96	15.93±2.55	23.86±3.6	19.01±2.67	98.93±12.1
	Lise	64	40.39±4.84	15.63±2.48	23.72±3.08	18.5±2.59	98.23±11.06
	Üniversite	25	40.96±4.47	16.32±2.17	24.36±2.89	19.84±2.58	101.48±10.9
Test ve p değeri		KW=3.470/ p=0.482	KW=5.478/ p=0.242	KW=2.927/ p=0.570	KW=7.931/ p=0.094	F=1.089/ p=0.362	

Tablo 4.9. (Devam) Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

Demografik özellikler		n	İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler Ort.±S.S.	Kendini İfade Etme Ort.±S.S.	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Ort.±S.S.	İletişim Kurmaya İsteklilik Ort.±S.S.	İBÖ Ort.±S.S.
Babann eğitim durumu	Okuryazar değil	3	42.67±4.73	15.33±1.53	25.33±3.06	20.67±1.53	104±9.54
	İlkokul	113	39.97±4.31	15.54±2.35	23.58±3.06	18.63±2.67	97.72±9.94
	Ortaokul	80	39.9±4.72	15.84±2.12	23.76±3.46	19.06±2.64	98.56±11.15
	Lise	103	39.38±4.88	15.19±2.84	23.29±3.41	18.24±2.78	96.11±11.81
	Üniversite	70	40.76±4.99	16.07±2.29	24.19±2.98	19.29±2.79	100.3±11.26
Test ve p değeri			W=4.520/ p=0.340	W=6.988/ p=0.137	W=5.287/ p=0.259	W=9.362/ p=0.053	W=7.454/p=0.114
Şu anda herhangi bir işte çalışma durumu	Evet ^a	16	41.31±4.99	17.06±1.91	25.63±2.8	19.88±2.8	103.88±9.46
	Hayır ^b	353	39.9±4.69	15.54±2.45	23.58±3.23	18.71±2.72	97.73±11.05
Test ve p değeri			U=2216.0/ p=0.144	U=1773.0// p=0.011	U=1838.5/ p=0.018	U=2098.5/ p=0.080	U=2.189/ p=0.029
				Fark: a>b*	Fark: a>b*		Fark: a>b*
Gelir düzeyi	Yüksek	13	41.23±5.54	17.15±2.44	25.38±3.91	20.46±3.18	104.23±14.04
	Orta	303	39.98±4.64	15.56±2.5	23.59±3.21	18.68±2.62	97.81±10.79
	Düşük	53	39.57±4.89	15.47±2.02	23.7±3.17	18.79±3.14	97.53±11.52
Test ve p değeri			W=1.142/ p=0.565	W=4.687/ p=0.096	W=4.420/ p=0.110	W=5.583/ p=0.061	F=2.176/ p=0.115
Yaşanan yer	Yalnız evde	15	42.47±5.3	16.4±2.85	25.47±3.89	20.27±3.69	104.6±14.49
	Aile ile	55	39.96±4.28	16.07±2.39	23.76±2.99	19.09±2.34	98.89±9.84
	Arkadaşlarla evde	22	40.23±5.95	16.23±2.86	23.55±4.03	18.95±3.4	98.95±12.67
	Diğer	277	39.81±4.63	15.42±2.38	23.56±3.17	18.59±2.67	97.38±10.86
Test ve p değeri			W=4.357/ p=0.225	W=7.586/ p=0.055	W=4.149 / p=0.246	W=5.512 / p=0.138	W=5.345/p=0.148

*Bonferonni testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.9’da araştırma kapsamındaki öğrencilerin demografik özelliklerine göre İBÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları ve test istatistikleri verilmiştir.

Öğrencilerin yaş grupları, cinsiyet, GANO, anne ve baba eğitim durumu, herhangi bir işte çalışma durumu, gelir düzeyi, yaşanan yer ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflarına göre İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). 2. ve 3.sınıfta eğitim görenlerin ortalamaları 4.sınıfta eğitim görenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Öğrencilerin yaş grupları, cinsiyet, anne ve baba eğitim durumu, gelir düzeyi, yaşanan yer ile İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflarına göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). 3.sınıfta olan öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyutu puan ortalamaları 1.sınıflara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin GANO’larına göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Öğrencilerin şu anda herhangi bir işte çalışma durumlarına göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Çalışan öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyutu puan ortalamaları çalışmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). 21-23 yaş grubu öğrencilerin “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları 18-20 yaş grubuna göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyet, GANO, anne ve baba eğitim durumu, gelir düzeyi, yaşanan yer ile İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak

anlamli bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin sınıflarına göre İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). 3.sınıf öğrencilerin “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları 1.sınıfa göre anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin şu anda herhangi bir işte çalışma durumlarına göre İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık belirlenmiştir ($p<0.05$). Buna göre, çalışan öğrencilerin “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları çalışmayanlara göre anlamli düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). 21-23 yaş grubu öğrencilerin “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamalarının 18-20 yaş grubuna göre anlamli düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, GANO, anne ve baba eğitim durumu, herhangi bir işte çalışma durumu, gelir düzeyi, yaşanan yer ile İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin yaş grupları, cinsiyet, GANO, anne ve baba eğitim durumu, herhangi bir işte çalışma durumu, gelir düzeyi, yaşanan yer ile İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin sınıflarına göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). 2. ve 3.sınıfta eğitim görenlerin ortalamaları 4.sınıfta eğitim görenlere göre anlamli düzeyde daha yüksektir. Öğrencilerin şu anda herhangi bir işte çalışma durumlarına göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Çalışan öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalamaları çalışmayanlara göre anlamli düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.10. Öğrencilerin Telefon Kullanım Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

Telefon Kullanım Özellikleri	n	İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler Ort.±S.S.	Kendini İfade Etme Ort.±S.S.	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Ort.±S.S.	İletişim Kurmaya İsteklilik Ort.±S.S.	İBÖ Ort.±S.S.	
Akıllı telefon kullanım süresi (yıl)	0-5 ^a	75	38.96±5.14	15.07±2.45	23.04±2.89	18.16±2.69	95.23±10.86
	6-9 ^b	241	40.32±4.35	15.75±2.38	23.86±3.31	18.88±2.66	98.8±10.61
	10 yıl ve üzeri ^c	53	39.77±5.44	15.74±2.66	23.66±3.3	19.06±3.06	98.23±12.75
Test ve p değeri		KW=3.671/ p=0.160	KW=3.988/ p=0.136	KW=2.887/ p=0.236	KW=6.372/ p=0.041	F=3.040/p=0.049	
					Fark: b>a*	Fark: b>a*	
Günlük akıllı telefon kullanım süresi (saat)	1-3	115	39.72±4.39	15.57±2.3	23.56±3.13	18.64±2.45	97.49±10.14
	3.01-6	209	40.26±4.66	15.67±2.48	23.74±3.08	18.99±2.83	98.66±10.98
	6.01-9	29	39.55±5.46	15.52±2.6	23.93±3.97	17.86±2.88	96.86±12.91
	9.01 ve üzeri	16	38.5±5.9	15.31±2.89	23±4.55	18.13±3.01	94.94±14.56
Test ve p değeri		KW=1.859/ p=0.602	KW=0.125/ p=0.989	KW=0.876/ p=0.831	KW=4.313/ p=0.230	F=0.842/ p=0.471	
Gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süre (saat)	0-4	183	39.77±4.59	15.66±2.42	23.42±3.14	18.48±2.69	97.32±10.76
	5-9	62	40.77±4.73	15.42±2.5	23.85±3.17	19±2.76	99.05±11.1
	10-14	59	40.14±4.75	15.58±2.43	24.29±3.31	19.15±2.53	99.15±11.14
	15-19	29	40.48±5.21	16.17±2.44	24.21±3.8	19.14±3.03	100±12.53
	20 saat ve üzeri	36	38.86±4.69	15.25±2.53	23.17±3.19	18.78±2.96	96.06±11.05
Test ve p değeri		KW=3.062/ p=0.548	KW=3.182/ p=0.528	KW=4.072/ p=0.396	KW=2.686/ p=0.612	KW=2.297/p=0.681	

*Bonferonni testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.10’da araştırma kapsamındaki öğrencilerin telefon kullanım özelliklerine göre İBÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları ve test istatistikleri verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerine, günlük akıllı telefon kullanım süresi, gün içerisinde akıllı telefona bakmadan geçirilen süre ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler”, “Kendini İfade Etme”, “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutları ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerine göre İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). 6-9 yıl telefon kullanan öğrencilerin “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları 0-5 yıl telefon kullananlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresi, gün içerisinde akıllı telefona bakmadan geçirilen süre ile İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerine göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). 6-9 yıl telefon kullanan öğrencilerin “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları 0-5 yıl telefon kullananlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük akıllı telefon kullanım süresi, gün içerisinde akıllı telefona bakmadan geçirilen süre ile İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.11. Öğrencilerin İletişim Özelliklerine Göre İBÖ ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

İletişim Özellikleri		n	İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler Ort.±S.S.	Kendini İfade Etme Ort.±S.S.	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Ort.±S.S.	İletişim Kurmaya İsteklilik Ort.±S.S.	İBÖ Ort.±S.S.
İletişim becerilerini değerlendirme durumu	İyi ^a	166	41.12±4.6	16.9±2.14	24.95±3.18	20.08±2.45	103.06±10.15
	Orta ^b	192	39.15±4.56	14.65±2.11	22.7±2.82	17.88±2.34	94.38±9.72
	Kötü ^c	11	36.64±4.61	12.82±2.23	21.09±3.81	14.09±1.87	84.64±10.62
Test ve p değeri			KW=19.590/ p=0.000 Fark: a>b,c*	KW=91.644/p=0.000 Fark: a>b,c*	KW=51.203/ p=0.000 Fark: a>b,c*	KW=84.775/ p=0.000 Fark: a>b,c*	F=44.182/p=0.000 Fark: a>b,c / b>c*
Kendini sosyal bir birey olarak düşünme durumu	Evet ^a	186	40.96±4.26	16.71±2.22	24.66±3.14	19.96±2.4	102.29±10
	Bazen ^b	160	39.15±4.79	14.7±2.01	22.83±2.96	17.82±2.42	94.49±9.95
	Hayır ^c	23	37.52±5.69	13±2.5	21.48±3.29	15.57±2.21	87.57±11.21
Test ve p değeri			KW=14.879/ p=0.001 Fark: a>b,c*	KW=80.790/p=0.000 Fark: a>b,c*	KW=38.052/ p=0.000 Fark: a>b,c*	KW=85.455/ p=0.000 Fark: a>b,c*	F=39.010/p=0.000 Fark: a>b,c / b>c*
Sosyal etkinliklere katılma sıklığı	Haftada bir kez ^a	65	40.25±4.43	15.77±2.17	23.68±2.85	18.98±2.67	98.68±9.77
	Haftada birkaç kez ^b	177	40.46±4.86	15.96±2.44	24.08±3.41	19.28±2.75	99.78±11.62
	Ayda birkaç kez ^c	118	39.15±4.56	15.14±2.52	23.17±3.13	18.02±2.56	95.48±10.58
	Hiçbir zaman ^d	9	38.67±4.42	13.56±1.67	22±2.74	16.56±2.24	90.78±4.32
Test ve p değeri			KW=5.329/ p=0.149	KW=14.551/p=0.002 Fark: a,b>d*	KW=7.629/ p=0.054	KW=20.497/p=0.000 Fark: b>c,d*	KW=16.985/ p=0.001 Fark: b>c,d*
Arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşama durumu	Evet ^a	5	40.4±4.34	12.8±2.17	21.8±5.26	16.6±3.05	91.6±10.14
	Bazen ^b	175	39.23±4.62	15.01±2.35	23.18±3.09	18.23±2.66	95.65±10.39
	Hayır ^c	189	40.63±4.71	16.24±2.36	24.16±3.24	19.3±2.69	100.33±11.19
Test ve p değeri			KW=8.337/ p=0.015 Fark: c>b*	KW=29.608/p=0.000 Fark: c>b,a*	KW=9.572/ p=0.008 Fark: c>b*	KW=15.286/ p=0.000 Fark: c>b*	KW=19.642/ p=0.000 Fark: c>b*

Tablo 4.11. (Devam) Öğrencilerin İletişim Özelliklerine Göre İletişim Becerileri Ölçeği ve Alt Boyut Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=369)

İletişim Özellikleri		n	İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler Ort.±S.S.	Kendini İfade Etme Ort.±S.S.	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Ort.±S.S.	İletişim Kurmaya İsteklilik Ort.±S.S.	İBÖ Ort.±S.S.
Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumu	Evet ^a	15	37.2±6.25	13.93±3.15	22.27±3.41	16.53±2.77	89.93±13.32
	Bazen ^b	203	39.38±4.54	15.19±2.28	23.24±3.1	18.28±2.53	96.08±10.08
	Hayır ^c	151	41.01±4.53	16.34±2.38	24.38±3.26	19.62±2.73	101.36±11.10
Test ve p değeri			KW=10.562/p=0.005 Fark: c>b*	KW=26.092/p=0.000 Fark: c>b,a*	KW=13.510/ p=0.001 Fark: c>b*	KW=30.160/ p=0.000 Fark: c>b,a*	KW=24.040/p=0.000 Fark: c>b,a*

*Bonferonni testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 4.11’de araştırma kapsamındaki öğrencilerin iletişim özelliklerine göre İBÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları ve test istatistikleri verilmiştir.

Öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). İyi cevabını veren öğrencilerin “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları orta ve kötü cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin “Kendinizi sosyal bir birey olarak düşünür müsünüz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Buna göre, evet cevabını veren öğrencilerin “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları bazen ve hayır cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma sıklığı ile İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin “Arkadaşlarımızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları bazen cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksektir. “Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verilen cevaplara göre İBÖ “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler” alt boyut puan ortalamaları bazen cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). İyi cevabını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları orta ve kötü cevaplarını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Öğrencilerin “Kendinizi sosyal bir birey olarak düşünür müsünüz” sorusuna

verdikleri cevaplara göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Buna göre, evet cevabını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları bazen ve hayır cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma sıklığına göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Haftada bir kez ve haftada birkaç kez cevaplarını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları hiçbir zaman cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Öğrencilerin “Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları evet ve bazen cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin “Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları bazen ve evet cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). İyi cevabını veren öğrencilerin “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları orta ve kötü cevaplarını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Öğrencilerin “Kendinizi sosyal bir birey olarak düşünür müsünüz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Buna göre, evet cevabını veren öğrencilerin “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları bazen ve hayır cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma sıklığı ile İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut ortalaması arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin “Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları bazen cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Öğrencilerin “Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları bazen cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). İyi cevabını veren öğrencilerin “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları orta ve kötü cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin “Kendinizi sosyal bir birey olarak düşünür müsünüz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Evet cevabını veren öğrencilerin “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları bazen ve hayır cevabını veren öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma sıklığına göre İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Haftada birkaç kez cevabını veren öğrencilerin “Kendini İfade Etme” alt boyut puan ortalamaları hiçbir zaman ve ayda birkaç kez cevaplarını verenlere göre daha yüksektir. Öğrencilerin “Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları bazen cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksektir. “Hemşirelik bakımı uygularken

hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verilen cevaplara göre İBÖ “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyut puan ortalamaları evet ve bazen cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğrencilerin “İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). İyi cevabını veren öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalaması orta ve kötü cevaplarını veren öğrencilerin ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Aynı zamanda orta cevabını veren öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalamasının kötü cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin “Kendinizi sosyal bir birey olarak düşünür müsünüz” sorusuna verdikleri cevaplara göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Evet cevabını veren öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalamasının bazen ve hayır cevabını verenlere ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu ve bazen cevabını veren öğrencilerin ortalamasının hayır cevabını veren öğrencilerin ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma sıklığına göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Hafta birkaç kez cevabını veren öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalaması hiçbir zaman ve ayda birkaç kez cevaplarını veren öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Öğrencilerin “Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verilen cevaplara göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalaması bazen cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Öğrencilerin “Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız” sorusuna verilen cevaplara göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Hayır cevabını veren öğrencilerin ortalaması evet ve bazen cevabını verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

5. TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmanın bulguları bu bölümde literatürle karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Mobil teknolojiler içerisinde önemli yeri olan ve giderek bir ihtiyaç haline dönüşen akıllı telefonlar hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Cho ve Lee, 2016). Bu araştırmada hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özellikleri incelendiğinde; öğrencilerin %65.3'ünün 6-9 yıl süresince akıllı telefon kullandığı, %56.6'sının günlük 3.01-6 saat boyunca akıllı telefon kullandıkları, %49.6'sının günde telefona bakmadan geçirebileceği sürenin 0-4 saat arasında olduğu, %94.8'inin "sosyal medya" ve %74.5'inin "dizi veya film izlemek" amacıyla akıllı telefonu kullandıkları tespit edilmiştir (Tablo 4.2). Benzer şekilde Minaz ve Bozkurt (2017) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin yaklaşık %60'ı günde 2 ile 6 saat arasında akıllı telefon kullanmakta olup akıllı telefon kullanım amaçlarının ilk sırasında sosyal medyanın yer aldığı belirlenmiştir. Elik (2020) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada öğrencilerin %44.8'inin günlük 4-6 saat süreyi akıllı telefonları ile geçirdikleri ve akıllı telefonu en çok sosyal ağa bağlanma amacıyla kullandıkları bulunmuştur. Gümüş ve Örgen (2015) meslek yüksekokulu öğrencilerinin %58'inin günde en az 3-5 saat akıllı telefon kullandıklarını belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde öğrencilerin akıllı telefon kullanım özellikleri açısından benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür.

Hemşirelik öğrencilerinin iletişim özellikleri incelendiğinde (Tablo 4.3); iletişim yolu olarak %34.1'inin "sesli veya görüntülü arama yapma"yı tercih ettiği, %52'sinin iletişim becerilerini "orta" olarak değerlendirdiği, %50.4'ünün kendisini sosyal bir birey olarak gördüğü, %48'inin haftada birkaç kez sosyal etkinliklere katıldığı, %88.6'sının ise boş zamanlarını değerlendirmede aktivite olarak "akıllı telefonla vakit geçirme"yi bildirdiği saptanmıştır. Öğrencilerin %51.2'sinin iletişimde güçlük yaşamadığı, %55'inin ise hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde bazen güçlük yaşadığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde çalışma bulgularına benzer olarak Söğüt ve ark. (2018)'nin hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerini belirlemek amacıyla 252 öğrenciyle yaptığı çalışmada öğrencilerin

%56.3'ünün arkadaşlarıyla ilişkide güçlük yaşama durumlarını hayır olarak değerlendirdiği, %65.9'unun hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumlarını bazen olarak değerlendirdiği, %67.1'inin ise kendini sosyal bir birey olarak değerlendirdiği saptanmıştır. Yine benzer bir çalışma olarak Kırca ve Kutlutürkan (2019) tarafından 279 hemşirelik öğrencisiyle gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin %35.1'inin sosyal etkinliklere katılma sıklığının haftada birkaç kez olduğu, %36.2'sinin boş zamanlarını değerlendirmede kullanılan aktivitesinin kitap okumak olduğu ve %65.9'unun iletişim yolu olarak kısa mesaj (SMS) gönderme ve arama yapma olduğu bildirilmiştir.

Sosyotelizm, zamanla günlük etkileşimlerin normal bir parçası haline gelmiş ve hemen hemen tüm yaş gruplarını ve insanların birbirleri ile etkileşimlerini etkileyen bir sorun haline almıştır (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2016). Bu çalışmada, öğrencilerin GSO toplam puanlarının minimum 18 ve maximum 92 puan olup ortalamasının 44.06 ± 5.03 olduğu ve GSO ölçeği "Nomofobi" alt boyutunun 17.18 ± 5.01 ile en yüksek puan ortalamasına sahip alt boyut olduğu bulunmuştur. "Kişilerarası Çatışma" alt boyutunun ise 8.02 ± 3.98 ortalama ile en düşük GSO alt boyut puan ortalamasına sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 4.4). Buna göre hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Benzer şekilde Ballı (2020) tarafından üniversite öğrencilerinde gerçekleştirilen çalışmada GSO ölçeği puan ortalaması 43.77 ± 14.20 olup sosyotelizm düzeylerinin orta düzeyde olduğu, "Nomofobi" alt boyut puan ortalamasının 16.69 ± 5.54 puan ile diğer alt boyutlara göre daha yüksek olduğu ve "Kişilerarası Çatışma" alt boyutu puan ortalamasının ise 8.08 ± 3.91 puan ile diğer alt boyutlara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Şafak (2022) tarafından 384 hemşirelik öğrencisi üzerinde gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise, GSO ölçeği puan ortalamasının 53.00 ± 18.22 olup sosyotelizm düzeyleri orta düzeyde bulunmuştur.

Bu çalışmada öğrencilerin İBÖ toplam puanı minimum 60 ve maksimum 125 puan olup ortalaması 97.99 ± 11.04 olarak bulunmuştur. İBÖ "İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler" alt boyutunun 39.96 ± 4.70 puan ortalaması ile ölçeğin diğer alt boyutlarına göre daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ve "Kendini İfade Etme" alt boyutunun 15.6 ± 2.44 puan ortalaması ile ölçeğin diğer alt boyutlarına göre daha düşük puan ortalamasına sahip olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.5). Buna göre

hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Bu çalışmaya benzer şekilde Ballı'nın (2020) üniversite öğrencilerinde gerçekleştirdikleri çalışmada İBÖ puan ortalaması 102.52 ± 10.32 olup iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu, "İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler" alt boyut puan ortalamasının 41.46 ± 4.52 puan ile diğer alt boyutlara göre daha yüksek olduğu ve "Kendini İfade Etme" alt boyutunun ise 16.23 ± 2.64 puan ortalaması ile diğer alt boyutlara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. İliş ve Gülbahçe (2019) tarafından 385 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilen bir çalışmada öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalaması 97.57 ± 12.99 olup iletişim becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Arıcı ve Angın (2017) tarafından üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin iletişim beceri düzeyleri yüksek bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinde gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir (Abdrbo ve ark., 2017). Hemşirelik, merkezinde insanlarla kurulan sağlıklı ilişkilerin bulunduğu bir meslektir. Bu nedenle hemşirelik eğitiminde iletişim becerilerinin geliştirilmesi öncelikli konulardan biridir (Söğüt ve ark., 2018). Bu araştırmada hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin yüksek olması hemşirelik eğitiminden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmada GSO ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki düzeyleri değerlendirildiğinde (Tablo 4.5); "Nomofobi", "Kişilerarası Çatışma", "Kendini Yalnızlaştırma" ve "Problem Farkındalığı" alt boyutları ile GSO ölçeği arasında anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki saptanmıştır. Literatür incelendiğinde çalışma bulgularını destekler nitelikte Saatçı (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada nomofobinin sosyotelizmi pozitif yönde yordadığı saptanmıştır. Yine yapılan farklı bir çalışmada nomofobinin bilgiye erişememe, bağlantıyı kaybetme ve rahat hissedememe alt boyutlarının sosyotelizmi anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır (Aykaç ve Yıldırım, 2021). Parmaksız (2019) tarafından yapılan çalışmada ise, çekingen bireylerin güvengen bireylere göre daha sosyotelist oldukları saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada yalnızlık duygusunun sosyotelizme yol açabildiği belirtilmiştir (Błachnio ve Przepiora, 2019). Aydoğdu ve Çevik (2020) tarafından yapılan çalışmada yalnızlık duygusu ile sosyotelizm arasında pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. Ivanova ve ark. (2020) tarafından üniversite öğrencilerinde yapılan bir çalışmada yüksek yalnızlık düzeyleri erkeklerde sosyotelizm davranışlarına aracı

olurken kadınlarda yalnızlık duygusu ile sosyotelizm davranışlarının daha az ilişkili olduğu bulunmuştur (Ivanova ve ark., 2020). Yapılan bir diğer çalışmada da bireyin yalnızlık durumu arttıkça sosyotelist olma durumunun arttığı ve sosyotelizmin kişiler arası ilişkilere zarar verdiği saptanmıştır (Al-Saggaf ve O'Donnel, 2019). Bu çalışmada ve diğer çalışmalarda da görüldüğü üzere sosyotelizmin alt boyutları ile sosyotelist olma durumu arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu bulgular değerlendirildiğinde sosyotelizmin alt bileşenlerinin olmasının bireyin sosyotelist olmasını kolaylaştırdığı söylenebilir.

Bu araştırmada “Nomofobi” alt boyutu ile İBÖ arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. GSO “Kişilerarası Çatışma” ve “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutları ile İBÖ arasında anlamlı, negatif yönlü, düşük düzeyli bir ilişki bulunurken “Problem Farkındalığı” alt boyutu ile İBÖ arasında anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki bulunmuştur (Tablo 4.5). Literatür incelendiğinde sosyotelizmin alt boyutlarıyla iletişim becerileri ilişkisini irdeleyen bir araştırma bulunamamıştır. Çalışma bulgusuna göre nomofobi durumu ile iletişim becerileri arasında bir ilişki bulunmazken kişilerarası çatışma ve yalnızlaşma durumlarının olması iletişim becerilerini negatif yönde etkilemektedir.

GSO ölçeği ile “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler”, “Kendini İfade Etme”, “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim”, “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutları arasında anlamlı, negatif yönlü ve çok düşük düzeyli bir ilişki saptanmıştır (Tablo 4.5). Buna göre sosyotelizm düzeyinin artmasıyla “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler”, “Kendini İfade Etme”, “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim”, “İletişim Kurmaya İsteklilik” düzeyinin azaldığı sonucu çıkmaktadır. Bu araştırmada olduğu gibi Ballı (2020) tarafından yapılan çalışmada da sosyotelizm ile “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler”, “Kendini İfade Etme”, “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutları arasında anlamlı, negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki saptanmıştır. Karadağ ve ark. (2016) tarafından yapılan çalışmada ise, sosyotelistlerin iletişim becerisi açısından yetersizlik yaşadıkları, akıllı telefonuyla ilgilenirken karşıdaki kişi ile göz teması kurmada zorlandıkları, anlatılanları eksik anladıkları, bir kısmının kendisini çevresinde olup bitenlere tamamen kapattığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan farklı bir çalışmada sosyotelize maruz kalan bireylerde iletişim anında dikkatlerinin dağıldığı ve iletişimden daha az keyif

aldıkları saptanmıştır (Dwyer ve ark., 2018). Sosyotelizm düzeyinin artmasının iletişim becerilerinin temel bileşenlerini çok düşük düzeyde etkilediği ve iletişimsel özellikleri azalttığı söylenebilir.

Araştırmada GSO ölçeği ve İBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki saptanmıştır (Tablo 4.5). Literatür incelendiğinde; üniversite öğrencileri ve hemşirelik öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarda benzer sonuçların elde edildiği görülmektedir. Ballı'nın (2020) üniversite öğrencileri üzerinde ve Ayar ve Gürkan'ın (2022) ise hemşirelik öğrencileriyle yaptığı çalışmada sosyotelizm ve iletişim becerileri arasında anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu bulunmuştur. Han ve ark. (2022) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada ise, sosyotelizm ile kişilerarası ilişki düzeyleri arasında anlamlı negatif yönlü ilişki saptanmıştır. Yapılan bir diğer çalışmada ise, sosyotelizmin kişilerarası iletişim ve kişisel iyi oluş üzerinde olumsuz etkilere sahip olduğu belirlenmiştir (Roberts ve David, 2016). Farklı bir çalışmada sosyotelist davranışların insan etkileşimlerinde negatif ve kırıncı sonuçlar ortaya çıkarmasının yanı sıra düşük kalitede ve hoşnutsuz bir iletişim sürecine yol açtığı belirtilmiştir (Ranie ve Zickuhr, 2015). Sosyotelizmin yüz yüze iletişim kalitesi ve empati üzerinde olumsuz etkisi olup, sosyotelist bireylerin iş arkadaşları tarafından kaba, saygısız ve daha az güvenilir olarak algılandığı bildirilmiştir (Cameron ve Webster, 2011; Przybylski ve Weinstein, 2013; Misra ve ark., 2016). Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) tarafından yapılan çalışmada, sosyotelizmin algılanan iletişimin kalitesini önemli ölçüde düşürdüğü saptanmıştır. Yapılan farklı bir çalışmada da günlük yaşamda sosyotelizmin bireyde oluşturacağı etkilerin; sosyal beceri eksikliği, kişiler arası iletişim kopukluğu ve dikkat eksikliği olarak sıralandığı görülmüştür (Afdal ve ark., 2019). Araştırma ve literatürdeki diğer araştırma bulgularından yola çıkarak sosyotelizm düzeyi arttıkça iletişim becerilerinin azaldığı ve kişilerarası ilişkilerin olumsuz etkilendiği görülmektedir.

Araştırmada “İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler”, “Kendini İfade Etme” ve “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutları ile İBÖ arasında anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyde bir ilişki, “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” alt boyutu ile İBÖ arasında ise anlamlı, pozitif yönlü ve çok yüksek düzeyde ilişki saptanmıştır (Tablo 4.5). Benzer şekilde Çoraklı (2019) tarafından hemşirelik öğrencileriyle

yapılan bir çalışmada, temel beceriler ve kendini ifade etme, iletişime özen gösterme, ilişki kurmaya isteklilik, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim faktörleri ile iletişim becerileri arasında pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. İletişim süreci değerlendirildiğinde, beceriye ait bileşenlerin genel iletişim becerilerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Bu çalışmada erkek öğrencilerin kadınlara göre GSO “Kişilerarası Çatışma” ve “Problem Farkındalığı” alt boyutları ile GSO ölçeği toplam puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 4.6). Literatürde cinsiyete göre sosyotelizm düzeyinin incelendiği çalışmalarda bu çalışmadan farklı sonuçlar elde edildiği görülmüştür. Aykaç ve Yıldırım’ın (2021) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada sosyotelizm düzeyinin cinsiyete göre değişim göstermediği, Polat ve Karasu’nun (2022) çalışmasında da kadın ve erkek katılımcıların sosyotelizm puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Chotpitayasunondh ve Douglas (2016)’ın çalışmasında ise, kadınların sosyotelizm düzeylerinin erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Babadağ Savaş ve Alpaslan (2021) tarafından hemşirelik öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmada, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre sosyotelizm düzeyleri anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde aradaki farkın çalışmanın Türkiye’nin farklı bir bölgesinde, farklı sosyoekonomik ve kültürel özelliklere sahip hemşirelik öğrencilerinde gerçekleştirilmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Herhangi bir işte çalışan hemşirelik öğrencilerinin herhangi bir işte çalışmayan hemşirelik öğrencilerine göre “Nomofobi” alt boyutu puan ortalamaları anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Aynı zamanda gelir düzeyi yüksek olan hemşirelik öğrencilerinin orta düzey gelire sahip öğrencilere göre “Nomofobi”, “Problem Farkındalığı” alt boyutları ve GSO ölçeği toplam puan ortalamalarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.6). Bu çalışmada yüksek gelir düzeyine sahip hemşirelik öğrencilerinin daha sosyotelist olduğu, herhangi bir işte çalışan hemşirelik öğrencilerinin de nomofobi düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Taşhan ve Ünver’in (2021) üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada öğrencilerin gelir durumu ile nomofobi düzeyleri arasında bir ilişki belirlenmemiştir. Yapılan farklı bir çalışmada ise, gelir düzeyi düşük olanların gelir

düzeyi yüksek olan bireylere göre sosyotelizm düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (Karaş, 2019). Gelir düzeyi ve sosyotelizm düzeyleri arasındaki farklı sonuçların örneklem grubuna özgü değişimlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin yaş, sınıf, GANO, anne ve babanın eğitim düzeyi ve yaşanılan yere göre GSO ölçeği ve alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (Tablo 4.6). Ayrıca herhangi bir işte çalışma durumu ile GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Benzer şekilde Aykaç ve Yıldırım'ın (2021) yaptıkları çalışmada yaş ile GSO düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Babadağ Savaş ve Alpaslan'ın (2021) hemşirelik öğrencileriyle gerçekleştirdikleri çalışmada yaş ile sosyotelizm arasında negatif yönde ve zayıf düzeyde bir ilişki bulunurken sınıf ile sosyotelizm düzeyi arasında bir ilişki bulunamamıştır. Han ve ark. (2021) tarafından Güney Kore'de hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada 1. sınıfta okuyan ve daha küçük yaş grubundan olan öğrencilerin sosyotelizm düzeyleri diğerlerine göre anlamlı derecede yüksek bulunmuşken, öğrencilerin genel akademik ortalamalarıyla sosyotelizm düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yapılan farklı bir çalışmada ise kamu kuruluşunda çalışan bireylerin sosyotelizm düzeyi, öğrenci olan bireylere göre daha yüksek bulunmuştur (Karaş, 2019). Literatür incelendiğinde anne ve babanın eğitim düzeyi, herhangi bir işte çalışma durumu ve yaşanılan yer değişkenleriyle sosyotelizm ile ilişkili araştırmaların çok kısıtlı olduğu belirlenmiştir. Gerçekleştirilen sınırlı sayıdaki çalışma incelendiğinde ise, araştırmalara göre farklı bulguların olduğu görülmektedir. Bu farklılığın, araştırmaların yürütüldüğü bölge, zaman ve kültürel özelliklerden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özellikleri ile GSO ölçeği ve alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde (Tablo 4.7); akıllı telefon kullanım süresi 10 yıl ve üzerinde olan öğrencilerin "Kişilerarası Çatışma" alt boyutu toplam puan ortalamaları 6-9 yıl arasında akıllı telefon kullanımı olan öğrencilere göre daha yüksek olup aralarında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Literatür incelendiğinde bu çalışmayı destekler nitelikte, akıllı telefon kullanımının öğrencilerin bireysel ilişkilerini zayıflattığı belirlenmiştir (Semerci ve Akgün Kostak, 2019) Buna göre, akıllı telefon kullanım süresi arttıkça akıllı telefonun kişilerarası ilişkileri zayıflatarak çatışmalara yol açabileceği söylenebilir.

Günlük akıllı telefon kullanım süresi 3.01-6 saat arasında olan öğrencilerin “Nomofobi” ve “Problem Farkındalığı” alt boyutu toplam puan ortalamaları günde 1-3 saat arasında akıllı telefon kullanan öğrencilere göre daha yüksek olup aralarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Günlük akıllı telefon kullanım süresi 6.01-9 saat arasında olan öğrencilerin “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu puan ortalaması günde 1-3 saat arasında akıllı telefon kullanan öğrencilere göre daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Günlük akıllı telefon kullanım süresi 3.01-6 saat ve 6.01-9 saat arasında olan öğrencilerin GSO ölçeği toplam puan ortalamaları günlük 1-3 saat arasında akıllı telefon kullanan öğrencilere göre daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (Tablo 4.7). Benzer şekilde Akın (2021) tarafından hemşirelik öğrencilerinde yapılan çalışmada günde 5 saat ve üzeri akıllı telefon kullananların daha yüksek düzeyde nomofobi düzeyine sahip oldukları saptanmıştır. Gömleksiz ve Fidan (2017) tarafından üniversite öğrencileri ile ilgili yapılan bir çalışmada akıllı telefon kullanım yoğunluğu, sosyal medya kullanımı ve telefon uygulamalarını kullanma sıklığı ile sosyotelizm davranışları arasında pozitif bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Yine Aykaç ve Yıldırım (2021) tarafından yapılan çalışmada günlük mobil telefon kullanımı ile sosyotelizm düzeyi ve nomofobi arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Arslan ve Tutgun Ünal (2013) tarafından yapılan çalışmada ise, öğrencilerin akıllı telefonu kullanırken harcadıkları zamanı kontrol edemedikleri gibi akıllı telefonların öğrencilerin kişilerarası ilişkilerini de zayıflattığı bulunmuştur. Buna göre, günlük akıllı telefon kullanım süresinin artması öğrencilerin telefonsuz kalma korkusu olan nomofobiyi, kişilerarası çatışma ve sosyotelist olma düzeylerini ve problemlere karşı farkında olma düzeylerinin de artmasına yol açtığı söylenebilir.

Gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süre 0-4 saat arasında olan öğrencilerin “Nomofobi”, “Problem Farkındalığı” alt boyutu ve GSO ölçeği toplam puan ortalamaları 20 saat ve üzeri arasında olan öğrencilere göre daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (Tablo 4.7). Literatür incelendiğinde akıllı telefonların uzun süreli kullanımlarının sosyotelizme ve kişiler arası iletişimde bozulmalara yol açacağı bildirilmiştir (Karadağ ve ark., 2016). Okuyan ve ark. (2019) tarafından tıp ve hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada günlük 5 saatten fazla akıllı telefon kullanan ve günde 49 kez ve üzeri cep telefonunu kontrol eden

öğrencilerin nomofobi düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Yine Güler ve Veysikarani (2019) tarafından yapılan bir çalışmada günlük telefon kullanım süreleri ve günlük telefonu kontrol etme sıklıkları ile nomofobi arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Literatürle benzerlik gösteren çalışma bulgularına göre gün içerisinde telefona bakmadan durabilme zamanı daraldıkça nomofobi ve sosyotelist olma düzeyinin arttığı ve telefonda uzaklaşmama probleminin ortaya çıktığı söylenebilir. Öğrencilerin akıllı telefon kullandıkları süre ile GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerin iletişim özellikleri ile GSO ölçeği ve alt boyutlarının ilişkisi incelendiğinde (Tablo 4.8); iletişim becerilerini kötü olarak değerlendiren öğrencilerin iyi olarak değerlendirenlere göre “Kişilerarası Çatışma, Kendini Yalnızlaştırma”, “Problem Farkındalığı” alt boyutları ve GSO ölçeği toplam puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Literatür incelendiğinde benzer şekilde Han ve ark. (2021) tarafından Güney Kore’de hemşirelik öğrencilerinde yapılan çalışmada kişilerarası ilişkilerini kötü olarak değerlendiren öğrencilerin iyi olarak değerlendiren öğrencilere göre sosyotelizm düzeyleri anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. İletişim becerileri kötü olan bireylerin çevreleriyle kısıtlı iletişim kurmaları ve çevresindeki kişilerle iletişimsel anlaşmazlıklar yaşaması beklenen bir durumdur. Buna göre, iletişim becerileri düşük olan bireylerin daha sosyotelist, daha yalnız ve kişilerarası problemlere daha yatkın olduğu söylenebilir.

Kendini sosyal bir birey olarak görme durumunu bazen olarak değerlendiren öğrencilerin evet olarak değerlendiren öğrencilere göre GSO “Kişilerarası Çatışma” alt boyutu puan ortalaması daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Aynı şekilde bu duruma hayır cevabını veren öğrencilerin evet cevabını veren öğrencilere göre “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu toplam puan ortalaması daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (Tablo 4.8). Aykaç ve Yıldırım (2021) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada öğrencilerin herhangi bir hobisinin olup olmama durumunun sosyotelizm düzeyleri ve nomofobi üzerinde bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Bu çalışmada kendini sosyal olarak görmeyen öğrencilerin kendini sosyal bir birey olarak görenlere göre kendini çevreden uzaklaştırma davranışları daha fazladır. Kendini bazen sosyal olarak gören

öğrencilerin ise kendini sosyal bir birey olarak görenlere göre kişilerarası problemler yaşama durumları daha fazladır. Bireylerin sosyallik düzeyinin olmaması veya az olması bireylerin yalnızlaşma ve kişilerarası çatışmalarını olumsuz yönde etkileyebildiği düşünülmektedir.

Araştırmada arkadaşlarıyla iletişimde güçlük yaşama durumlarını bazen olarak değerlendiren öğrencilerin hayır olarak değerlendiren öğrencilere göre “Kendini Yalnızlaştırma” alt boyutu puan ortalaması daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yine bu duruma evet cevabını veren öğrencilerin hayır cevabını verenlere göre problem farkındalığı alt boyutu toplam puan ortalaması daha yüksek olup aralarında anlamlı fark saptanmıştır (Tablo 4.8). Bu çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin arkadaşlarıyla kurduğu iletişimin azalmasının yalnızlık düzeylerinin artmasına yol açtığı düşünülmektedir. Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumlarını bazen olarak değerlendiren hemşirelik öğrencilerinin hayır olarak değerlendirenlere göre “Kişilerarası Çatışma”, “Kendini Yalnızlaştırma”, “Problem Farkındalığı” alt boyutları ve GSO ölçeği toplam puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı fark saptanmıştır. Bu çalışmada hemşirelik bakımında hasta ile yaşanan iletişimde güçlüklerin olması öğrencilerin sosyotelist olma düzeylerini doğrudan etkilediği görülmektedir. Söğüt ve ark. (2018)’nin hemşirelik öğrencilerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin %56.3’ünün arkadaşlarıyla ilişkide güçlük yaşama durumlarını hayır olarak ifade ettiği, %65.9’unun hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumlarını bazen olarak bildirdiği görülmüştür. Hemşirelik öğrencilerinde genellikle görülen iletişimde güçlük yaşama durumlarının sosyotelizm ve bileşenlerine etkisi olduğu düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin demografik özelliklerine göre İBÖ ve alt boyutlarının ilişkisi incelendiğinde; 21-23 yaş grubundaki öğrencilerin 18-20 yaş grubundakilere göre “Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim” ve “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutları puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (Tablo 4.9). Öğrencilerin yaş değişkeni ile İBÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bizim bulgularımıza göre öğrencilerin yaş düzeyinin artması iletişim becerilerinin alt faktörleri olan etkin dinleme ve iletişime isteklilik düzeylerini arttırırken iletişim

beceri düzeylerini etkilememektedir. Literatür incelendiğinde bu çalışmaya benzer şekilde Kırca ve Kutlutürkan (2019) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada yaş değişkeninin iletişim becerilerini etkilemediği bildirilmiştir. Akçam ve ark. (2019) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada da yaş düzeyleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Erözkan (2005) tarafından üniversite öğrencilerinde yapılan bir çalışmada yaşın iletişim becerileri üzerinde yordayıcı bir etkisinin olmadığı ortaya koyulmuştur. Üniversite öğrencilerinin yaş düzeylerinin çok farklı olmamasından kaynaklı olarak yaş gruplarına göre iletişim becerilerinin çok farklılaşmadığı düşünülmektedir.

Sınıf düzeyine göre 3. sınıfta olan öğrencilerin 1. sınıfta olanlara göre “Kendini İfade Etme ve Etkin Dinleme” ve “Sözel Olmayan İletişim” alt boyutları puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı fark saptanmıştır (Tablo 4.9). Literatür incelendiğinde çalışma bulgularına benzer şekilde, Kuzu ve Eker’in (2010) hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada sınıf düzeyi arttıkça iletişim becerisinin arttığı ifade edilmiştir. Benzer şekilde Akın ve Güner (2016) tarafından yapılan araştırmada hemşirelik öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin artmasıyla iletişim becerilerinin arttığı saptanmıştır. Bu sonuçlara göre, hemşirelik öğrencilerinin sınıf düzeyi arttıkça uygulama alanlarında daha fazla bulunuyor olma ve iletişim odaklı dersleri daha fazla almaları nedeniyle iletişimde kendini ifade etme ve dinlemenin geliştiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin genel akademik ortalamaları ile “Kendini İfade Etme” alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmışken, genel akademik ortalama ile İBÖ arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Tablo 4.9). Bu araştırma sonuçlarına göre akademik ortalamanın iletişim becerilerine anlamlı bir etkisi yokken iletişimde “Kendini İfade Etme” alt boyutunu etkilediği görülmektedir. Literatür incelendiğinde araştırma bulgularına benzer şekilde Başar ve ark. (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin akademik başarı ortalamaları ile iletişim becerileri arasında bir ilişki saptanmamıştır. Yine Güner ve Akın (2016) tarafından yapılan çalışmada, akademik başarı ortalamaları ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Araştırmadan farklı olarak, Doğruluk ve ark. (2020) tarafından yapılan çalışmada genel not ortalaması yüksek olanların iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Bingöl ve Demir’in (2011) çalışmasında da akademik

başarı algısı yüksek olan öğrencilerin iletişim becerilerine ilişkin algıları daha yüksek bulunmuştur. Yine sağlık yüksekokulu öğrencileriyle yapılan bir diğer çalışmada öğrencilerin akademik başarı algısı yükseldikçe iletişim becerilerinin de yükseldiği saptanmıştır (Aşcı ve ark., 2015). Akademik ortalama ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki beklenen bir durum olmasına karşın literatür incelendiğinde aralarında anlamlı ilişki bulunan ve bulunmayan çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Sonuçlar arasındaki farkın araştırmaların yürütüldüğü popülasyondan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Herhangi bir işte çalışan hemşirelik öğrencilerinin çalışmayan öğrencilere göre “Kendini İfade Etme ve Etkin Dinleme” ve “Sözel Olmayan İletişim” alt boyutları ve İBÖ toplam puan ortalamalarının daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (Tablo 4.9). Buna göre çalışan öğrencilerin iletişim becerilerinin çalışmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu çalışmada olduğu gibi Ezen ve ark. (2019) yaptıkları çalışmada çalışan öğrencilerin iletişim becerileri çalışmayan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Sağlık Bilimleri Yüksekokulu öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada ise çalışma durumunun iletişim becerilerini etkilemediği belirlenmiştir (Elkin ve ark., 2016). Sonuçlar arasındaki farklılığın araştırmanın yürütüldüğü popülasyondan kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatürde farklı sonuçlar mevcut olup bu çalışmadan yola çıkarak, çalışan öğrencilerin iş gereği insanlarla sürekli olarak etkileşim içinde olmaları ve sosyal alanlarda daha fazla yer ediniyor olmalarından dolayı iletişim becerilerini çalışmayan öğrencilere göre geliştirdikleri düşünülmektedir.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerin cinsiyet, anne ve babanın eğitim durumu, gelir düzeyi ve yaşanan yer değişkenleri ile İBÖ ve alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Söğüt ve ark. (2018) tarafından yapılan çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre iletişim becerileri yüksek bulunurken gelir düzeyleri ile iletişim becerileri arasında ilişki bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde Hendekci (2020) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada kız öğrencilerin erkeklere göre iletişim becerilerinin yüksek olduğu bulunurken yaşanan yer ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Akçam ve ark. (2019) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan

çalışmada kadın öğrencilerin erkeklere göre iletişim becerileri anlamlı düzeyde yüksek bulunurken yaşanan yer ve anne-baba eğitim durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Literatür değerlendirildiğinde bu araştırmadan farklı olarak kadınların iletişim becerileri erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Kadınların erkeklere göre sosyal alanlarda daha atılgan olmalarının iletişim becerilerinde daha etkin olmalarına yol açtığı düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin telefon kullanım özellikleri ile İBÖ ve alt boyut puan ortalamaları karşılaştırıldığında; 6-9 yıldır telefon kullanımı olan öğrencilerin 0-5 yıldır kullananlara göre “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu ve İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.10). Buna göre daha uzun süredir telefon kullanım geçmişi olanların iletişim becerileri daha yüksektir. Literatür incelendiğinde araştırma bulgularından farklı olarak Doğruluk ve ark. (2019) tarafından öğrencilerle yapılan çalışmada 5 yıl ve üzeri telefon kullanım geçmişi olanların 3-5 yıl arasında ve 3 yıl altında telefon kullanım geçmişi olanlara göre “İletişimde Kendini İfade Etme” alt boyutu puan ortalamaları daha yüksek olup, “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutu ve İBÖ’de anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Yine benzer şekilde Levent (2020) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin akıllı telefon kullandığı süre ile iletişim becerileri arasında ilişki saptanmamıştır. Literatürde mevcut araştırmalardaki bulguların bu çalışmadan farklı olarak akıllı telefon kullanım geçmişinin iletişim becerilerini doğrudan etkilemediği görülmektedir. Oysaki akıllı telefonların erişim, etkileşim ve iletişim açısından sunduğu olanakların aksine bağımlılık nesnesine dönüşebildiği ve yüz yüze iletişimin kalitesini bozabileceği bilinmektedir (Erzen ve ark., 2019).

Öğrencilerin diğer telefon kullanım özelliklerinden günlük akıllı telefon kullanım süresi ve gün içerisinde telefona bakmadan geçirilebilen süre ile İBÖ ve alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 4.10). Literatür incelendiğinde bu çalışmadan farklı olarak Kırca ve Kutlutürkan (2019) tarafından yapılan çalışmada internet başında geçirilen süre ve akıllı telefon kullanımları arttıkça iletişim becerilerinin azaldığı bildirilmiştir. Karas (2019) tarafından yapılan çalışmada günlük 4 saat ve altıda telefon/tablet/bilgisayar ile vakit geçirenlerin 5-10 saat arasında vakit geçirenlere göre sosyal bağımlılık düzeyleri daha

fazla olup telefon/tablet/bilgisayar başında geçirilen vaktin artmasıyla sosyal iletişimin azaldığı saptanmıştır. Literatür doğrultusunda ve beklenen bir durum olarak günlük akıllı telefonla geçirilen vaktin artması iletişim becerilerini olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmekle birlikte bu çalışmada günlük akıllı telefon kullanım süresi ve gün içerisinde telefona bakmadan geçirilebilen süreye göre iletişim becerilerinin etkilenmediği bulunmuştur. Bu farklılığın hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin orta olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Cerit ve ark., 2018; Çatıker ve ark., 2021).

Hemşirelik öğrencilerinin iletişim özellikleri ile İBÖ ve alt boyut puan ortalamaları karşılaştırıldığında, iletişim becerilerini iyi olarak değerlendiren öğrencilerin orta ve kötü olarak değerlendirenlere ve kendini sosyal bir birey olarak değerlendiren öğrencilerin bazen ve hayır olarak değerlendirenlere göre İBÖ ve alt boyut puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.11). Yapılan bir çalışmaya göre bireylerin iletişim sorunları yaşaması onların içlerine kapanmasına ve sanal dünyaya yönelmelerine neden olmaktadır (Ekşi ve Ümmet, 2013). İletişim becerileri iyi olan ve kendini sosyal bir birey olarak gören bireylerin iletişim becerilerinin de yüksek olmasının beklenen bir durum olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada haftada birkaç kez sosyal etkinliklere katılma sıklığı olan öğrencilerin hiçbir zaman katılmayanlara göre “Kendini İfade Etme”, “İletişim Kurmaya İsteklilik” alt boyutları ve İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (Tablo 4.11). Buna göre, öğrencilerin sosyal etkinliklere katılmasının iletişim becerilerini yükselttiği görülmektedir. Bugay ve Korkut Owen (2016) tarafından lise öğrencileriyle yapılan çalışmada dışa dönüklüğün iletişim becerilerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Yüksel Kaçan ve Palloş (2021) tarafından hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmada kendini sosyal birey olarak gören öğrencilerin görmeyen öğrencilere göre iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Benzer sonuçlardan da anlaşılacağı üzere sosyal etkinliklere katılmak iletişim becerilerini pozitif yönde etkilemektedir.

Arkadaşlarla iletişimde güçlük yaşama durumunu hayır olarak değerlendiren öğrencilerin bazen olarak değerlendirenlere göre İBÖ ve alt boyutları toplam puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.11). Buna göre, arkadaşlarıyla iletişimde güçlük yaşamayanların iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Literatür incelendiğinde benzer şekilde Güner ve Akın (2016) tarafından yapılan araştırmada iletişim konusunda güçlük yaşamadığını bildiren öğrencilerin güçlük yaşayanlara göre iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Yine Akgün ve Çetin (2018) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada kişilerarası ilişkide güçlük yaşamayan öğrencilerin yaşayanlara göre iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Tutuk ve ark. (2002)'nin yaptıkları çalışmada insan ilişkilerinde güçlük yaşadığını bildirenlerin iletişim becerilerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgumuzdan farklı olarak Ezen ve ark. (2019) yaptıkları çalışmada kişilerarası ilişkilerde güçlük yaşayan öğrencilerin iletişim becerileri daha yüksek saptanmıştır. Bizim çalışmamızdaki bulguyla literatürdeki araştırmaların bulguları ağırlık olarak örtüşmekte olup arkadaşlarla iletişimde güçlük yaşamayanların iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumunu hayır olarak değerlendiren öğrencilerin bazen olarak değerlendirenlere göre İBÖ ve alt boyutları toplam puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (Tablo 4.11). Bu bulgudan yola çıkarak hemşirelik bakımında hasta ile iletişimde güçlük yaşamayanların iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Bu araştırmada olduğu gibi Kahyaoğlu ve ark. (2015) tarafından yapılan araştırmada kişilerarası ilişkilerini ve hastalarla olan iletişimini iyi bildiren öğrencilerin iletişim becerileri envanteri ölçeği toplam puanları daha yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde Süt ve ark. (2015) hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada hastalar ile iletişimin önemli olduğunu düşünen öğrencilerin iletişim becerilerinin yüksek olduğu ve iletişimde güçlük yaşamadıklarını ifade ettiği görülmüştür. Erzincanlı ve Yüksel'in (2018) hemşirelik öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada ise öğrencilerin hasta ile iletişimi önemli bulduğu ve hasta iletişiminde güçlük yaşamayanların iletişimlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde çalışma bulgumuzun aksine Hendekci (2020) tarafından hemşirelik öğrencileriyle

yapılan araştırmada hasta bakımında iletişimin 6neminin ve hasta ile iletişimde g6çl6k yaşama durumunun iletişim becerilerini etkilemeyeceği saptanmıştır. Literat6r ve bu çalışma bulgularına g6re hemşirelik bakımında g6çl6k yaşanmama durumunun iletişim becerilerini olumlu y6nde etkileyebileceği s6ylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla 369 hemşirelik öğrencisiyle yürütülen bu çalışmadan elde edilen sonuç ve öneriler bu bölümde yer almaktadır.

6. 1. Sonuçlar

Hemşirelik öğrencilerinin GSO ölçeğinden toplam puan ortalamasının 44.06 ± 13.25 ile orta düzeyde ve İBÖ toplam puan ortalamasının 97.99 ± 11.04 ile yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.4).

Hemşirelik öğrencilerinin GSO ölçeği ve İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki tespit edilmiştir ($r = -0.194$) ($p < 0.05$) (Tablo 4.5).

Hemşirelik öğrencilerinin yaş grupları, sınıf, GANO, anne ve baba eğitim düzeyi, herhangi bir işte çalışma durumu ve yaşanan yere göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamışken, cinsiyet ve gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Erkeklerin kadınlara göre ve yüksek ve düşük gelir düzeyine sahip olanların orta gelir düzeyine göre GSO ölçeği toplam puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 4.6).

Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamışken, günlük akıllı telefon kullanım süresi ve gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süreye göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Günlük 6.01-9 saat ve 3.01-6 saat aralığında akıllı telefon kullananların 1-3 saat arasında kullanımı olanlara göre ve 0-4 saat telefona bakmadan süre geçirenlerin 20 saat ve üzeri geçirenlere göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları daha yüksektir (Tablo 4.7).

Hemşirelik öğrencilerinin kendilerini sosyal bir birey olarak değerlendirme durumları ve sosyal etkinliklere katılma sıklıklarına göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamışken, iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerine, arkadaşları ile ve hemşirelik bakımını uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki

bulunmuştur ($p<0.05$). Hemşirelik öğrencilerinden iletişim becerilerini kötü olarak değerlendirenlerin iyi olarak değerlendirenlere göre, arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşayanların yaşamayanlara göre ve hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde bazen güçlük yaşayanların yaşamayanlara göre GSO ölçeği toplam puan ortalamaları daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.8).

Hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet, GANO, anne ve baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi ve yaşanan yere göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamışken eğitim gördüğü sınıf ve herhangi bir işte çalışma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). 2. ve 3. sınıfta olanların 4. sınıfta olanlara göre ve herhangi bir işte çalışanların çalışmayanlara göre İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksek olarak belirlenmiştir (Tablo 4.9).

Hemşirelik öğrencilerinin günlük akıllı telefon kullanım süresi ve gün içerisinde telefona bakmadan geçirilen süreye göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamışken, akıllı telefon kullanım süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Hemşirelik öğrencilerinden akıllı telefonu kullanım süresi 6-9 yıl olanların 0-5 yıl olanlara göre İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksektir (Tablo 4.10).

Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdikleri, kendilerini sosyal bir birey olarak değerlendirme durumları, sosyal etkinliklere katılma sıklıkları, arkadaşları ile ve hemşirelik bakımında hasta ile iletişimde güçlük yaşama durumlarına göre İBÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). Öğrencilerden kendi iletişim becerilerini iyi olarak değerlendirenlerin orta ve kötü olarak değerlendirenlere göre, orta olarak değerlendirenlerin kötü olarak değerlendirenlere göre İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksektir. Kendini sosyal bir birey olarak görenlerin bazen gördüğünü ve görmediğini ifade edenlere göre, bazen sosyal bir birey olduğunu düşünenlerin ise düşünmeyenlere göre İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerden sosyal etkinliklere katılma sıklığı haftada birkaç kez olanların ayda birkaç kez olanlar ile hiçbir zaman olanlara göre İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerden arkadaşları ile iletişimde güçlük yaşamayanların bazen yaşayanlara göre ve hemşirelik bakımı

uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşamayanların bazen ve yaşayanlara göre İBÖ toplam puan ortalamaları daha yüksektir (Tablo 4.11).

6.2. Öneriler

Bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmaktadır.

- Sosyotelizm ve sosyotelizm türleri üzerine farklı meslek grupları ve yaş gruplarında araştırmalar gerçekleştirilerek konu ile ilgili bilgi tabanı geliştirilebilir.
- Sosyotelizme etkisi olan faktörler ve sosyotelizmin yol açtığı sorunlar üzerine konuyu daha geniş çerçevede ya da derinlemesine ele alan araştırmalar yapılabilir.
- Sosyotelizmin ve iletişim becerilerinin hemşire-hasta ilişkisi ve hemşirelik bakımına etkisi üzerine geniş çaplı ve derinlemesine çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Hemşirelik öğrencilerini kapsayan, sosyotelizm ile ilgili farkındalık geliştirecek ve sosyotelizmi azaltacak dolayısıyla iletişim becerilerini arttıracak programlar geliştirilebilir ya da eğitim faaliyetleri hazırlanarak bunların etkisi değerlendirilebilir.
- Hemşirelik öğrencilerini kapsayan, iletişim becerilerini arttıracak dolayısıyla sosyotelizmi azaltacak programlar geliştirilebilir ya da eğitim faaliyetleri hazırlanarak bunların etkisi değerlendirilebilir.
- Hemşirelik eğitimi sürecinde öğrencilerin sosyotelizm ve iletişim beceri düzeyleri düzenli olarak ölçülerek değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

- Aagaard J. (2019). Digital akrasia: A qualitative study of phubbing. *Al & Society*, 35, 237-244. <https://doi.org/10.1007/s00146-019-00876-0>
- Abdrbo A. (2017). Assesment of nursing students communication skills. *Nursing Education Perspectives*, 38 (3), 149-151. doi: 10.1097/01.
- Afdal A, Alizamar A, Ifdil I, Ardi Z, Sukmawati I, Zikra Z, et al. (2019). An analysis of phubbing behaviour: Preliminary research from counseling perspective. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 295, 270-273.
- Akbaş E. (2014). Sağlık Hizmetlerinde Hasta Memnuniyeti ve Hasta Memnuniyetini Etkileyen Etmenler. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Akçam A, Kanbay Y, Işık E. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2), 74-92.
- Akgün R, Çetin H. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve empati düzeylerinin belirlenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (3), 104-117.
- Akın S, Güner CK. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerileri ve iletişim becerileri ile ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. *Sağlık ve Toplum*, 26 (2), 47-60.
- Al-Saggaf Y, MacCulloch R, Wiener K. (2018). Trait boredom is a predictor of phubbing frequency. *Journal of Technology Behavioral Science*, 4, 245-252.
- Al-Saggaf Y, O'Donnell SB. (2019). Phubbing: Perceptions, reasons behind, predictors, and impacts. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 1 (2), 132-140.
- Anshari M, Alas Y, Hardaker G, Jaidin JH, Smith M, Ahad AD. (2016). Smartphone habit and behavior in Brunei: Personalization, gender, and generation gap. *Computers in Human Behavior*, 64, 719-727.
- Arıcı İ, Angın YN. (2017). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (8), 199-219. <https://doi/10.18498/amauidf.325835>

- Arifoğlu B, Razi GS. (2011). Birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin empati ve iletişim becerileriyle iletişim yönetimi dersi akademik başarı puanı arasındaki ilişki. *Dokuz Eylöl Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 4 (1), 7-11.
- Arslan A, Tutgun Ünal A. (2013). Eğitim faköltesi öğrencilerinin cep telefonu kullanım alışkanlıkları ve amaçlarının incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10 (1), 182-201.
- Aşcı Ö, Hazar G, Yılmaz M. (2015). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ve ilişkili değişkenler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, 160-165.
- Ayar D, Gürkan KP. (2021). The effect of nursing students' smartphone addiction and phubbing behaviors on communication skill. *Computers Informatics Nursing*, 40 (4), 230–235. <https://doi.org/10.1097/CIN.0000000000000834>
- Aydoğdu F. Çevik Ö. (2020). Okul psikolojik danışmanlarının sosyotelist davranışlarının, sosyotelizme maruz kalma ve yalnızlık düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 2 (3), 219-230. <https://doi:10.47793/hp.810850>
- Aykaç S, Yıldırım ř. (2021). Gelişen dünyada nomofobi ve sosyotelist olma-sosyotelizme maruz kalmanın etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Faköltesi Dergisi*, 21 (1), 243-256. <https://doi/10.17240/aibuefd.2021.21.60703-780598>
- Babadağ Savaş B, Balcı Alparslan G. (2022). Yeni bir kavram dijital demans: Hemşirelik öğrencilerinin dijital demans durumu. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30 (6), 415-420. <https://doi.org/10.17942/sted.620527>
- Bach S, Grant A. (2009). *Communication and Interpersonal Skills for Nurses*. Exeter: Learning Matters. S:8-24.
- Bai Q, Bai S, Dan Q, Lei L, Wang P. (2020). Mother phubbing and adolescent academic burnout: The mediating role of mental health and the moderating role of agreeableness and neuroticism. *Personality and Individual Differences*, 155 (5), 109-622. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109622>.

- Ballı ÖN. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Sosyotelizmin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Başar G, Akın S, Durna Z. (2015). Hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde problem çözme ve iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (1) , 125-147.
- Bekcan S. (2015). İletişim Becerileri, Motivasyon ve Sağlık Çalışanları. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Bingöl G, Demir A. (2011). Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. *Göztepe Tıp Dergisi*, 26 (4), 152 - 159.
- Błachnio A, Przepiorka A. (2019). Be aware! If you start using Facebook problematically you will feel lonely: Phubbing, loneliness, self-esteem, and Facebook intrusion. A cross-sectional study. *Social Science Computer Review*, 37, 270-278.
- Bozkır Ç, Tekin Ç, Mete B, Nacar E, Özer A. (2015). İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi asistan doktorların iletişim becerileri, empatik eğilimleri ve etkileyen faktörler. *Medicine Science*, 4 (3), 2473-2487.
- Bugay A, Korkut Owen F. (2016). İletişim becerilerinin yordayıcıları: Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı, benlik saygısı, dışa dönüklük ve cinsiyet. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2) ,542-554. <https://doi/10.17860/efd.26005>
- Budak F. (2019). Hemşirelikte İletişim ve Hasta-Hemşire İlişkisi. Gürhan N, Okanlı A. (Ed.). Yaşamın Sırrı İletişim. Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitapevleri. S: 212-216.
- Bulut S, Nazir T. (2020). Phubbing phenomenon: A wild fire, which invades our social communication and life. *Open Journal of Medical Psychology*, 9, 1-6. <https://doi/10.4236/ojmp.2020.91001>.
- Cameron AF, Webster J. (2011). Relational outcomes of multicommutating: Integrating incivility and social exchange perspectives. *Organizing Science*, 22 (3), 754-771.

- Carvajal ET. (2017). Families and technologies. What about the phubbing in Mexico?. *Horyzonty Wychowania*, 16 (37), 59-69.
- Çatıker A, Büyüksoy GDB, Özdil K. (2021). Is there a relationship between nursing students smartphone use, their fear of missing out and their care-related behaviour?. *Nurse Education in Practice*, 54, 103-111.
- Cerit B, Çıtak Bilgin N, Ak B. (2018). Relationship between smartphone addiction of nursing department students and their communication skills. *Contemporary Nurse*, 54 (4-5), 532-542.
- Chi LC, Tang TC, Tang E. (2022). The phubbing phenomenon: A cross-sectional study on the relationships among social media addiction, fear of missing out, personality traits, and phubbing behavior. *Current Psychology*, 41, 1112–1123. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02468-y>
- Cho S, Lee E, (2016). Distraction by smartphone use during clinical practice and opinions about smartphone restriction policies: A cross-sectional descriptive study of nursing students. *Nurse Education Today*, 40, 128-133.
- Chotpitayasunondh V, Douglas KM. (2016). How “Phubbing” becomes the norm: The antecedents and consequences of snubbing via smartphone. *Computers in Human Behavior*, 63, 9-18. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.018>
- Chotpitayasunondh V, Douglas KM. (2018a). The effects of “phubbing” on social interaction. *Journal of Applied Social Psychology*, 48 (6), 304-316.
- Chotpitayasunondh V, Douglas KM. (2018). Measuring phone snubbing behavior: Development and validation of the Generic Scale of Phubbing (GSP) and the Generic Scale of Being Phubbed (GSBP). *Computers in Human Behavior*, 88, 5-17. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.06.020>.
- Cizmeci E. (2017). Disconnected, though satisfied: Phubbing behavior and relationship satisfaction. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 7 (2), 364-375.
- Çoraklı Y. (2019). Hemşirelerin İletişim Becerilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Cüceloğlu D. (2005). İletişim ve Algılama, Yeniden İnsan İnsana. (34. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi. S:27-32.
- Çobaner AA, Işık T. (2014). Hemşireler arasında sosyal medya kullanımının yarar ve risklerinin tıp etiği bağlamında tartışılması. *Turkish Journal of Bioethics*, 1 (1), 137-148. doi:10.5505/tjob.2014.86580.
- Davey S, Davey A, Raghav SK, Singh JV, Singh N, Błachnio A, et al. (2018). Predictors and consequences of “Phubbing” among adolescents and youth in India: An impact evaluation study. *Journal of Family & Community Medicine*, 25, 35-42.
- Doğruluk S, Mutluay Y, Baysal S. (2019). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Scientific Educational Studies*, 3 (1), 1-28. doi: 10.31798/ses.573199
- Dwyer RJ, Kushlev K, Dunn EW. (2018). Smartphone use undermines enjoyment of face-to-face social interactions. *Journal of Experimental Social Psychology*, 78, 233-239.
- Ekşi F, Ümmet D. (2013). Bir kişilerarası iletişim problemi olarak internet bağımlılığı ve siber zorbalık: Psikolojik danışma açısından değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11 (25), 91-115.
- Elik B. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Akıllı Telefon ve İnternet Bağımlılığı Düzeyleri İle Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Elkin N, Karadağlı F, Barut Y. (2016). Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyleri ve ilişkili değerşkenlerin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9 (2), 70-80.
- Ercan F, Karakaş M, Kaya HM. (2019). Etkili Olmayan İletişim Yöntemleri. Gürhan N, Okanlı A. (Ed.). Yaşamın Sırrı İletişim. Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitapevleri. S: 79-81.
- Eroğlu E. (2011). İletişimci Liderlik (1. bs.). Konya: Sebat Ofset Matbaacılık. S:69.

- Erözkan A. (2005). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörler, *Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26 (26), 59-72.
- Erzen E, Odacı H, Yeniçeri İ. (2021). Phubbing: Which Personality Traits Are Prone to Phubbing?. *Social Science Computer Review*, 39 (1), 56-69. <https://doi.org/10.1177/0894439319847415>
- Erzincanlı S, Yüksel A. (2018). Öğrenci hemşirelerin bakım odaklı hemşire-hasta etkileşimine yönelik tutum ve davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21, 10-17.
- Ezen M, Açıkgöz A, Emir B, Özkaraman A. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıklarının iletişim becerilerine etkisi. *Kocaeli Medical Journal*, 8 (1), 130-140.
- Ferreira M, Silva D, Pires A, Sousa M, Nascimento M, Calheiros N. (2016). Clinical skills and communication in nursing students. *International Conference on Health and Health Psychology*, 52-60. doi:10.15405/epsbs.2016.07.02.5
- Fu X, Liu J, Liu RD, Ding Y, Hong W, Jiang S. (2020). The impact of parental active mediation on adolescent mobile phone dependency: A moderated mediation model. *Computers in Human Behavior*, 107, 106-280. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106280>.
- Garrido EC, Delgado SC. (2017). Phubbing. Wing network connected and disconnected from reality. An analysis in relation. *Revista de Medios y Educación*, 50, 173-185.
- Garrido EC, Issa T, Esteban PG, Delgado SC. (2021). A descriptive literature review of phubbing behaviors. *Heliyon*, 7 (5), 1-10.
- Gökdağ R. (2018). Which One Has Priority in Interpersonal Communication? Individual or Mobile Phone. Oze N. (Ed.). *Public Relations & Communication Studies*. London: IJOPEC Publication. S:9-20.
- Gömleksiz MN, Fidan EK. Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin sosyotelizm düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. I. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu, Antalya, 2017.

- Gümüş İ, Örgen C. (2015). Önlisans öğrencilerinin akıllı cep telefon kullanmalarının başarı ve harcama düzeylerine olası etkileri üzerine bir çalışma. 1. Uluslararası Eleştirel Analitik Düşünme Sempozyumu, 10, 310-315.
- Güler EÖ, Veysikarani D. (2019). Nomofobi üzerine bir araştırma: Üniversite öğrencileri örneği. *Beykoz Akademi Dergisi*, 7(1), 75-88. DOI: 10.14514/BYK.m.26515393.2019.7/1.75-88
- Güllüpnar H. (2020). Sağlık İletişiminin Kavramsal Çerçevesi. Erdem R, Bostan S, Yılmaz A. (Ed.). Sağlık İletişimi Makro Perspektif. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. S:1-15.
- Gürgen H. (1997). Örgütlerde İletişim Kalitesi. İstanbul: Der Yayınları. S:14.
- Han JH, Park SJ, Kim Y. (2022). Phubbing as a millennials' new addiction and relating factors among nursing students. *Psychiatry Investigation*, 19 (2), 135-145. <https://doi.org/10.30773/pi.2021.0163>
- Hemsley B, Balandin S, Worrall L. (2012). Nursing the patient with complex communication needs: Time as a barrier and a facilitator to successful communication in hospital. *Journal of Advanced Nursing*, 68 (1), 116–126.
- Hendekci A. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerileri ve ilişkili bazı değişkenler. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 36-41.
- Hong W, Liu RD, Ding Y, Oei TP, Zhen R, Jiang S. (2019). Parents' phubbing and problematic mobile phone use: The roles of the parent–child relationship and children's self-esteem. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 22 (12), 779-786.
- Işık M, Kaptangil İ. (2018). Akıllı telefon bağımlılığının sosyal medya kullanımı ve beş faktör kişilik özelliği ile ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinden bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), 695-717. <https://doi.org/10.15869/itobiad.361081>.
- Ivanova A, Gorbaniuk O, Błachnio A, Przepiórka A, Mraka N, Polishchuk V, et al. (2020). Mobile phone addiction, phubbing, and depression among men and

- women: A moderated mediation analysis. *Psychiatric Quarterly*, 91, 655-668.
<https://doi.org/10.1007/s11126-020-09723-8>
- İliş A, Gülbahçe A. (2019). Sosyal medya bağımlılığı ile iletişim becerileri arasındaki yordayıcı ilişkinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 0 (78), 45-60.
- Kahyaoğlu Süt H, Gül Demir N, Özer B. (2015). Klinik uygulamaya çıkan öğrenci hemşirelerin iletişim becerileri ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2 (2), 167-177. doi: 10.17681/hsp.46816
- Karadağ E, Tosuntaş ŞB, Erzen E, Duru P, Bostan N, Mızrak Şahin B, et al. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. *Journal of Behavioral Addictions*, 4 (2), 60-74.
<https://doi.org/10.1556/2006.4.2015.005>
- Karadağ E, Tosuntaş ŞB, Erzen E, Duru P, Bostan N, Mızrak Şahin B, ve ark. (2016). Sanal dünyanın kronolojik bağımlılığı: Sosyotelizm (phubbing). *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 3, 223-269.
<https://dx.doi.org/10.15805/addicta.2016.3.0013>
- Karaş B. (2019). Boş Zaman Aktivitesi Olarak Sosyal Medya Kullanımını Tercih Eden Bireylerin Gelişmeleri Kaçırma Korkusu, Sosyotelizm, Kişilik ve Sosyal Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kelly L, Miller Ott AE, Duran RL. (2017). Sports scores and intimate moments: An expectancy violations theory approach to partner cell phone behaviors in adult romantic relationships. *Western Journal of Communication*, 81 (5), 619-640.
<https://doi.org/10.1080/10570314.2017.1299206>.
- Kemp S. (Ocak 2022). Digital 2022 Global Overview Report. Erişim: 6 Mart 2022,
<https://datareportal.com/reports/digital-2022-global-overview-report>
- Kerr D, Martin P, Furber L, Winterburn S, Milnes S, Nielsen A, et al. (2022). Communication skills training for nurses: Is it time for a standardised nursing model?. *Patient Education and Counseling*, 105 (7), 1970-1975.
<https://doi.org/10.1016/j.pec.2022.03.008>.

- Khan MN, Shahzad K, Ahmad I, Bartels J. (2022). Boss, look at me: How and when supervisor's phubbing behavior affects employees' supervisor identification. *Current Psychology*. 2, 387. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-04120-9>
- Kılıçarslan E. (2011). İletişim Kurma Becerileri. İstanbul: Kriter. S:150-165.
- Kırca K, Kutlutürkan S. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin iletişim becerilerine etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 81-85. <https://doi.org/10.30934/kusbed.523924>.
- Korkut F. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1998, 208-218.
- Korkut F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 143-149.
- Korkut Owen F, Bugay A. (2014). İletişim Becerileri Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 51-64.
- Krasnova H, Abramova O, Notter I, Baumann A. (2016). Why phubbing is toxic for your relationship: Understanding the role of smartphone jealousy among "Generation Y" users. *Research Papers*, 109 1-20.
- Kumcağız H, Yılmaz M, Çelik SB, Avcı İA. (2011). Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili örneği. *Dicle Tıp Dergisi*, 38 (1), 49-56.
- Kurtyılmaz Y. (2005). Öğretmen Adaylarının Saldırganlık Düzeyleri ile Akademik Başarıları, İletişim ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkiler: Anadolu Üniversitesi ve Osmangazi Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kuzu A, Eker F. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka ve iletişim becerilerinin diğer üniversite öğrencileri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi. *Türk Hemşirelikte Araştırma ve Geliştirme Dergisi*, 12 (3), 14-29.

- Kwame A, Petrucka PM. (2021). A literature-based study of patient-centered care and communication in nurse-patient interactions: Barriers, facilitators, and the way forward. *BMC Nursing*, 20 (1), 158. <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00684-2>
- Levent A. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Lin YH, Chang LR, Lee YH, Tseng HW, Kuo TB, Chen SH. (2014). Development and validation of the smartphone addiction inventory (SPAI). *PloS One*, 9 (6), 1-5. <http://doi.org/10.1371/journal.pone.0098312>.
- Meyer EC, Sellers D, Browning DM, McGuffie K, Solomon MZ, Truog RD. (2009). Difficult conversations: Improving communication skills and relational abilities in health care. *Pediatric Critical Care Medicine*, 10 (3), 352-359. doi: 10.1097/PCC.0b013e3181a3183a
- Minaz A, Bozkurt ÖÇ. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9 (21), 268-286. doi:10.20875/makusobed.306903.
- Misra S, Cheng L, Genevie J, Yuan M. (2016). The iphone effect: The quality of in-person social interactions in the presence of mobile devices. *Environment and Behavior*, 48 (2), 275-298.
- Mok JY, Choi SW, Kim DJ, Choi JS, Lee, J, Ahn, H, et al. (2014). Latent class analysis on internet and smartphone addiction in college students. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 10, 817-828. <http://doi.org/10.2147/NDT.S59293>.
- Nazir T, Pişkin M. (2015). Okul zorbalığı: Çocuğun ruh sağlığını etkileme. *Uluslararası Hint Psikolojisi Dergisi*, 2 (4), 130-135.
- Nazir T, Pişkin M. (2016). Phubbing: Technological invasion which connected the world but disconnected humans tehseen. *The International Journal of Indian Psychology*, 3 (4), 39-46.

- Nazir T, Bulut S. (2019). Phubbing and what could be its determinants: A dugout of literatüre. *Psychology*, 10, 819-829. <http://doi.org/10.4236/psych.2019.106053>.
- Nazir T. (2020). Impact of classroom phubbing on teachers who face phubbing during lectures. *Psychology Research on Education and Social Sciences*, 1, 41-47.
- O'Connor SS, Whitehill JM, King KM., Kernic MA, Boyle LN, Bresnahan BW, et al. (2013). Compulsive cell phone use and history of motor vehicle crash. *Journal of Adolescent Health*, 53 (4), 512-519.
- Okuyan C, Döner Güner P, Uslusoy Güneş S. (2019). Hemşirelik ve tıp fakültesi öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8 (4), 372-382.
- Orhan Göksün D. (2019). Sosyotelist olma ve sosyotelizme maruz kalma ölçeklerinin Türkçeye uyarlanması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (3), 657-671.
- Özcan A. (2006). Hemşire-Hasta İlişkisi ve İletişim (2. bs.). Ankara: Sistem Ofset Yayıncılık. S:120-135.
- Özdemir S. (2020). Yönetici sosyotelizmi (phubbing): Bir ölçek uyarlama çalışması. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (19), 134-145.
- Öztürk H, Babacan E. (2014). Hastanelerde çalışan sağlık personeline hasta/yakınları tarafından uygulanan şiddet: Nedenleri ve ilgili faktörler. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2 (1), 70-80.
- Parmaksız I. (2019). Relationship of phubbing, a behavioral problem, with assertiveness and passiveness: A study on adolescents. *International Online Journal of Educational Sciences*, 11 (3), 34-45.
- Parmaksız İ. (2020). İletişimde ve ilişkilerde phubbing. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24 (2), 359-372. Erişim: 6 Mart 2022, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsadergisi/issue/56373/577942>

- Polat F, Karasu F. (2022). Examining the correlation between phubbing and life satisfaction in adults during covid-19 pandemic. *Bağımlılık Dergisi*, 23 (2), 191-198.
- Prasad S, Harshe D, Kaur N, Jangannavar S, Srivastava A, Achanta U, et al. (2018). Study of magnitude and psychological correlates of smartphone use in medical students: A pilot study with a novel telemetric approach. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 40 (5), 468–475.
- Przybylski AK, Weinstein N. (2013). Can you connect with me now? How the presence of mobile communication technology influences face-to-face conversation quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30 (3), 237-246.
- Rahman MA, Duradoni M, Guazzini A. (2022). Identification and prediction of phubbing behavior: A data-driven approach. *Neural Computing & Applications*, 34, 3885–3894. <https://doi.org/10.1007/s00521-021-06649-5>
- Rahmani AM, Bayramov S, Kiani Kalejahi B. (2022). Internet of things applications: Opportunities and threats. *Wireless Personal Communications*, 122, 451-476. <https://doi.org/10.1007/s11277-021-08907-0>
- Ranie L, Zickuhr K. (2015). Americans' views on mobile etiquette. Erişim: 6 Mart 2022, Pew Research Center Ağ Sitesi: <https://www.pewresearch.org/internet/2015/08/26/americans-views-on-mobile-etiquette/>
- Roberts JA, David ME. (2016). My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. *Computers in Human Behavior*, 54, 134-141. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.058>.
- Roberts JA, David ME. (2017). Put down your phone and listen to me: How boss phubbing undermines the psychological conditions necessary for employee engagement. *Computers in Human Behavior*, 75, 206-217. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.05.021>.

- Saatçı F. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Nevrotik Eğilimleriyle Sosyotelizm Düzeyleri Arasındaki İlişkide Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Nomofobinin Aracılık Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, Trabzon.
- Schoenthaler A, Chaplin WF, Allegrante JP, Fernandez S, Diaz-Gloster M, Tobin JN, et al. (2009). Provider communication affects medication adherence in hypertensive African Americans. *Patient Education and Counseling*, 75, 185-191. doi:10.1016/j.pec.2008.09.018.
- Semerci R, Akgün Kostak M. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özelliklerinin belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 6 (1), 8-16. doi: 10.17681/hsp.380004
- Shellenbarger S. (2013). Secrets of effective office humour. Erişim: 6 Mart 2022, Wall Street Journal Ağ Sitesi: <https://www.wsj.com/articles/secrets-of-effective-office-humor-1376436011>
- Söğüt S, Cangöl E, Ayten D. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Researcher*, 6 (2), 272-280.
- Süt HK, Demir NG, Özer B. (2015). Klinik uygulamaya çıkan öğrenci hemşirelerin iletişim becerileri ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2, 167-77.
- Şafak A. (2022). Hemşirelerde Sanal Sosyal Destek Algısı ve Sürekli Kaygı Durumunun Sosyotelizm ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Koç Üniversitesi, İstanbul.
- Takao M, Takahashi S, Kitamura M. (2009). Addictive personality and problematic mobile phone use. *Cyber Psychology & Behavior*, 12 (5), 501-507.
- Tangmunkongvorakul A, Musumari PM, Thongpibul K, Srithanaviboonchai K, Techasrivichien T, Suguimoto SP, et al. (2019). Association of excessive smartphone use with psychological well-being among university students in Chiang Mai, Thailand. *PloS one*, 14 (1), 210-294.

- Tao T, Lv X. (2022). Construction of ideological and political education in colleges and universities based on the carrier of smartphone, *Security and Communication Networks*, 2022, 8. <https://doi.org/10.1155/2022/7214844>
- Taşhan A, Ünver Z. (2021). Sosyal ağ kullanımının akıllı telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) ile ilişkisi: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11 (1), 41-63. doi: 10.48146/odusobiad.727647
- Thabassum L. (2021). Phubbing: A literature review of the technological invasion that has changed lives for the last decade. *Psychology Research on Education and Social Sciences*, 2 (1), 11-18.
- Toy S. (2007) Mühendislik ve Hukuk Fakülteleri Öğrencilerinin İletişim Becerileri Açısından Karşılaştırılması ve İletişim Becerileriyle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Tutuk A, Al D, Doğan S. (2002). Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerisi ve empati düzeylerinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 6 (2), 36-41.
- Türk Dil Kurumu. Erişim: 15 Kasım 2022, <https://sozluk.gov.tr/>
- Uğur NG, Koç T. (2015). Time for digital detox: Misuse of mobile technology and phubbing. *Procedia-Social and Behavioral Science*, 195, 1022-1031.
- Uyer G. (2000). Hemşire-hasta iletişim ve iletişimin hasta yönünden önemi. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*, 8 (2), 88-94.
- Ün A. (2014). Sağlık Kurumlarında Yönetici ve Diğer Sağlık Personeli Arasındaki İletişim Sorunları (Tire Devlet Hastanesinde Bir Uygulama). Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Üstün B. (2005). Çünkü iletişim çok şeyi değiştirir. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2, 88-94.

- Wang X, Xie X, Wang Y, Wang P, Lei L. (2017). Partner phubbing and depression among married Chinese adults: The roles of relationship satisfaction and relationship length. *Personality and Individual Differences*, 100 (110), 12-17.
- Wang X, Gao L, Yang J, Zhao F, Wang P. (2020). Parental phubbing and adolescents' depressive symptoms: Self-esteem and perceived social support as moderators. *Journal of youth and adolescence*, 49 (2), 427-437.
- Wang X, Qiao Y, Li W, Lei L. (2022). Parental phubbing and children's social withdrawal and aggression: A moderated mediation model of parenting behaviors and parents' gender. *Journal of Interpersonal Violence*, 37, 21–22.
- Ward AF, Duke K, Gneezy A, Bos MW. (2017). Brain Drain: The mere presence of One's own smartphone reduces available cognitive capacity. *Journal of the Association for Consumer Research*, 2 (2), 140-154.
- Xie X, Xie J. (2020). Parental phubbing accelerates depression in late childhood and adolescence: A two-path model. *Journal of Adolescence*, 78, 43-52. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2019.12.004>.
- Xu T, Wang T, Duan J. (2022). Leader phubbing and employee job performance: The effect of need for social approval. *Psychology Research Behavior Management*. 15, 2303-2314. doi: 10.2147/PRBM.S370409.
- Yasin RM, Bashir S, Abeele MV, Bartels J. (2020). Supervisor phubbing phenomenon in organizations: Determinants and impacts. *International Journal of Business Communication*, 60 (1), 150–172. <https://doi.org/10.1177/2329488420907120>.
- Yılmaz M. (2001). Sağlık bakım kalitesinin bir ölçütü: Hasta memnuniyeti. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 5, 69-74.
- Yüksel Kaçan C, Palloş A. (2022). Hemşirelik öğrencilerinde kültürlerarası iletişim kaygısı ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11 (1), 50-58. doi: 10.53424/balikesirsbd.947779.
- Zhan S, Shrestha S, Zhong N. (2022). Romantic relationship satisfaction and phubbing: The role of loneliness and empathy. *Frontiers in Psychology*, 13, 21.

Zıllıoğlu M. (1996). İletişim nedir? İstanbul: Cem. S:150-155.

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Sevgili Katılımcı,

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Soru formu ve ilgili ölçeklerin doldurulması ortalama 15 dakikanızı alacaktır. Araştırma verileri sadece bilimsel amaçla kullanılacak, kişisel bilgileriniz kullanılmayacaktır. Formda bulunan sorulara vereceğiniz yanıtların doğruluğu, araştırmanın niteliği açısından oldukça önemlidir. İşbirliğiniz için teşekkür ederiz.

Bahadır ALVER

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

1. Yaşınız: .....
2. Cinsiyetiniz: (1) Kadın (2) Erkek
3. Sınıfınız: (1) 1. Sınıf (2) 2. Sınıf (3) 3. Sınıf (4) 4. Sınıf
4. Genel akademik ortalamanız: (1) ≤ 2.99 (2) 3.0 - 3.49 (3) 3.5 -3.99 (4) ≤ 4
5. Annenizin eğitim durumu: (1) Okuryazar değil (2) İlkokul (3) Ortaokul (4) Lise (5) Üniversite
6. Babanızın eğitim durumu: (1) Okuryazar değil (2) İlkokul (3) Ortaokul (4) Lise (5) Üniversite
7. Şu anda herhangi bir işte çalışıyor musunuz? (1) Evet (2) Hayır
8. Gelir düzeyiniz: (1) Yüksek (2) Orta (3) Düşük
9. Yaşadığınız yer: (1) Yalnız evde (2) Aile ile (3) Arkadaşlarla evde (4) Devlet Yurdu (5) Özel Yurt
10. Tanılı bir psikiyatrik hastalığınız var mı? (1) Yok (2) Var (belirtiniz).....
11. Ne kadar süredir akıllı telefon kullanıyorsunuz? .....ay / yıl
12. Günlük akıllı telefon kullanım süreniz: ..... Dakika / saat
13. Gün içerisinde telefona bakmadan geçirebileceğiniz süre ne kadardır? ... dakika / saat
14. Akıllı telefonu en çok hangi amaçlarla kullanıyorsunuz (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
(1) Sosyal medya (2) Ders çalışmak (3) İş (4) Oyun oynamak
(5) Yeni arkadaşlıklar kurmak (6) Dizi veya film izlemek
(7) Alışveriş (8) Sesli ve görüntülü arama yapmak
(9) Diğer (belirtiniz) .....

15. Genellikle tercih ettiğiniz iletişim yolu nedir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- (1) Sesli veya görüntülü arama yapma (2) Sosyal medya hesapları
(3) Kısa Mesaj (SMS) gönderme (4) Yüz yüze görüşme
(5) Mail gönderme (6) Diğer ise belirtiniz.....

16. İletişim becerilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?

- (1-) İyi (2) Orta (3) Kötü

17. Kendinizi sosyal bir birey olarak düşünür müsünüz?

- (1) Evet (2) Bazen (3) Hayır

18. Sosyal etkinliklere katılma sıklığınız nedir?

- (1) Haftada bir kez (2) Haftada birkaç kez (3) Ayda birkaç kez
(4) Hiçbir zaman

19. Boş zamanlarınızı değerlendirmede kullandığınız aktivite nedir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

- (1) Akıllı telefonla vakit geçirmek (2) Kitap okumak (3) Resim yapmak
(4) Spor yapmak (5) Müzik dinlemek (6) Oyun oynamak
(7) Diğer ise belirtiniz.....

20. Arkadaşlarınızla iletişimde güçlük yaşar mısınız?

- (1) Evet (2) Bazen (3) Hayır

21. Hemşirelik bakımı uygularken hasta ile iletişimde güçlük yaşar mısınız?

- (1) Evet (2) Bazen (3) Hayır

Ek-2: Genel Sosyotelist Olma Ölçeği (GSO)

YÖNERGE: Bu ölçek telefon kullanımında karşıdaki birey/bireylerle ilgilenmeme ilgili bazı özelliklerinizi ölçmeye yöneliktir. Aşağıda sunulan ifadeleri, o ifadelerle ilgili genelde kendinizi nasıl bulduğunuzu düşünerek okuyunuz. Değerlendirmenizi 1-asla 2-nadiren, 3-ara sıra, 4-bazen, 5-sık sık, 6-genellikle, 7-daima olmak üzere yaptıktan sonra ifadenin karşısındaki uygun yere (X) işareti koyarak belirtiniz. Hiç bir ifadeyi boş bırakmamanız sonuçları daha sağlıklı değerlendirmemize yarayacaktır. Teşekkür ederim.

	Asla	Nadiren	Ara Sıra	Bazen	Sık Sık	Genellikle	Daima
<i>Maddeler</i>	1	2	3	4	5	6	7
1. Telefonum yanımda olmadığında huzursuz olurum.							
2. Telefonumu bırakıp çıkamam.							
3. Telefonumu görebileceğim bir yere koyarım.							
4. Telefonumu kontrol etmediğimde önemli şeyler kaçırmaktan korkarım.							
5. Telefon kullanımım nedeniyle başkalarıyla tartışıyorum.							
6. İnsanlar telefonumla çok uğraştığımı söylerler.							
7. Başkaları bana telefonumu bırakmamı ve onlarla konuşmamı söylediğinde sinirlenirim.							

8. Başkalarını rahatsız ettiğini bilsem bile telefonumu kullanırım.							
9. Başkaları ile ilgilenmektense telefonumla ilgilenmeyi tercih ederim.							
10. Başkalarındansa telefonumla ilgilendiğimde rahatlarım.							
11. Başkalarına odaklanmayı bırakıp telefonumla ilgilendiğimde iyi hissederim.							
12. Başkalarını görmezden gelip telefonumla ilgilendiğimde stres atarım.							
13. Telefonumla planladığım zamandan daha fazla ilgilenirim.							
14. Telefon kullanımım nedeniyle başkalarıyla konuşma fırsatlarını kaçırdığının farkındayım.							
15. Telefonumu kullanırken kendimi "sadece birkaç dakika daha" diye düşünürken bulurum.							

Ek-3: İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ)

YÖNERGE: Bu ölçek iletişimle ilgili bazı özelliklerinizi ölçmeye yöneliktir. Aşağıda sunulan ifadeleri, o ifadelerle ilgili genelde kendinizi nasıl bulduğunuzu düşünerek okuyunuz. İlişkilerimizdeki özelliklerimiz elbette kiminle, hangi koşullarda, ne zaman ilişkide bulunduğumuza bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. O nedenle ifadeleri genelde gösterdiğiniz tepkilere göre değerlendiriniz. Değerlendirmenizi 1-hiçbir zaman 2-nadiren, 3-bazen, 4-sıklıkla, 5-her zaman olmak üzere yaptıktan sonra ifadenin karşısındaki uygun yere (X) işareti koyarak belirtiniz. Hiç bir ifadeyi boş bırakmamanız sonuçları daha sağlıklı değerlendirmemize yarayacaktır. Teşekkür ederiz.

<i>Maddeler</i>	Hiçbir zaman (1)	Nadiren (2)	Bazen (3)	Sıklıkla (4)	Her zaman (5)
1. İnsanları oldukları gibi kabul ederim.					
5. Karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım.					
10. Konuşurken söylediklerimle beden dilimin uyuşmasına dikkat ederim.					
15. Başkaları konuşurken yanıt vermeden önce onların sözlerini bitirmelerini beklerim.					
20. Düşüncelerimi sözel olarak ifade edebilirim.					
25. Eğer karşımdakinin işine yarayacaksa yaşadığım benzer deneyimleri onunla paylaşırım.					

Not: Örnek maddeler sunulmuştur.

Ek-4: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

Sayın Katılımcı;

Ben Bahadır ALVER. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER danışmanlığında Yüksek Lisans Tezi olarak "Hemşirelik Öğrencilerinde Sosyotelizm ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki" isimli araştırmayı yürütmekteyim. Bu araştırma ile hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyeceğim. Araştırma için Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan ve Ordu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmıştır. Sizin de bu çalışmaya katılmanızı diliyorum. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Kararınızdan önce araştırma hakkında sizi bilgilendirmek istiyorum. Elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacı için kullanılacak, başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Araştırmanın sunumunda kurum kimliğine yönelik açıklama yer almayacaktır. Bu araştırmaya katılmanız dahilinde isminiz kullanılmayacak ve kimlik haklarınız korunacaktır. Bu araştırmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecek, katıldığınız için de size ek bir ödeme yapılmayacaktır. Bu araştırmaya katılmayı reddedebilirsiniz. Yine araştırmanın herhangi bir aşamasında onayınızı geri alma hakkına da sahipsiniz.

Katılımınız ve desteğiniz için teşekkürlerimizi sunarız.

Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum.

Tarih : .../0.../2022

Gönüllünün İmzası :

Araştırmacının Adı Soyadı: Bahadır ALVER

İş Adresi: Samsun Çarşamba Devlet Hastanesi

Telefonu: 0544 361 4719

E-Posta: bhdr.alver@gmail.com

Ek-5: Genel Sosyotelist Olma Ölçeği Kullanım İzni

Ölçek kullanım izin talebi

1 mesaj

Bahadır <bhdr.alver@gmail.com>
Alıcı: dorhan@adiyaman.edu.tr

28 Şubat 2022 10:52

Sayın hocam,
Ben Bahadır Alver. Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsüne bağlı Hemşirelik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. Danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER danışmanlığında yürüteceğim tezimde sizin tarafınızdan geçerlilik ve güvenilirliği yapılan "Genel sosyotelist olma ölçeği"ni kullanmak istiyorum. Ölçek ve yönergesine ulaşmamız ve kullanmamız konusunda bilgi ve olurlarınızı arz ederim.

Saygılarımla.

Bahadır ALVER
Samsun Çarşamba Devlet Hastanesi
Tel: 0544 361 47 19
Mail: bhdr.alver@gmail.com

iPhone'umdan gönderildi

Re: Ölçek kullanım izin talebi

1 mesaj

Doç. Dr. DERYA ORHAN GÖKSÜN <dorhan@adiyaman.edu.tr>
Alıcı: Bahadır <bhdr.alver@gmail.com>

28 Şubat 2022 11:29

Merhabalar Hocam,
Ölçeği kullanabilirsiniz.
Akademik çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Dr. Derya ORHAN GÖKSÜN
Adıyaman Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Bölümü

Dr. Derya ORHAN GÖKSÜN
Adıyaman University
Department of Educational Sciences

Ek-6: İletişim Becerileri Ölçeği Kullanım İzni

Ölçek kullanım izin talebi

Fidan KORKUT <fidan.korkut@es.bau.edu.tr>
Alıcı: Bahadır <bhdr.alver@gmail.com>

2 Mart 2022 18:33

Merhaba Bahadır,

Tez çalışmada elbette İletişim Becerileri Ölçeğini kullanabilirsin. Ölçek maddelerini ve yanıt anahtarını ekledim. Bu hali lise ve üniversite öğrencileri için kullanılabilir. Eğer 20-45 yaş arası yetişkinlerden veri toplanacak ise ölçeğin anahtarı farklılaşıyor. Biliyorsundur gerçi yine de ölçek maddelerinin tamamını yayınlanmaması (tezinde örnek maddeler verebilirsin) ve danışmanın dışındakilerle paylaşmaması gerektiğini anımsatmak isterim.

Çalışmada kolaylıklar dilerim.

Fidan Korkut-Owen, Prof. Dr.

From: Bahadır <bhdr.alver@gmail.com>
Sent: Tuesday, March 1, 2022 7:48 AM
To: Fidan KORKUT <fidan.korkut@es.bau.edu.tr>
Subject: Ölçek kullanım izin talebi

Sayın hocam,
Ben Bahadır Alver. Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsüne bağlı Hemşirelik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. Danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER danışmanlığında yürüteceğim tezimde sizin tarafınızdan geçerlilik ve güvenilirliği yapılan "İletişim becerileri ölçeği"ni kullanmak istiyorum. Ölçek ve yönergesine ulaşmamız ve kullanmamız konusunda bilgi ve olurlarınızı arz ederim.

Saygılarımla.

Bahadır ALVER
Samsun Çarşamba Devlet Hastanesi
Tel: 0544 361 47 19
Mail: bhdr.alver@gmail.com

iPhone'umdan gönderildi

 IBO maddeleri ve anahtar.docx
23K HTML olarak görüntüle indir

Ek-7: Rektörlük İzin Belgesi

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Tarih: 14/04/2022 18:38
Sayı: E-81515450-663.08-0717158
Genel Sekreterlik

0000717158

Sayı : E-81515450-663.08-0717158
Konu : Araştırma İzni / Bahadır ALVER

14.04.2022

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 13.04.2022 tarihli ve E-36910495-663.08-0716746 sayılı yazınız.

Enstitünüz Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Bahadır ALVER'in, Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan ÇATIKER danışmanlığında yürüttüğü "Hemşirelik Öğrencilerinde Sosyotelizm ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki" başlıklı araştırmayı Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencilerine uygulama talebi, gönüllülük esasına dayalı ve ilgili etik kuruldan gerekli onayın alınması kaydıyla uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Niyazi TAŞCI
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: CB3E54AD-8FDA-48D1-ADAE-2B22D8424095

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ordu-universitesi-ebys>

Adres: Ordu Üniversitesi

Ayrıntılı bilgi için: Elvan KONUK

Telefon: 0452 226 52 00/2913 / Faks: 0452 226 52 42

Unvan: Bilgisayar İşletmeni

e-posta: elvankonuk@odu.edu.tr / Elektronik Ağ: <http://www.odu.edu.tr/>

KEP : orduuniversitesi@hs01.kep.tr

Ek-8: Etik Kurulu İzin Belgesi

Tarih: 26/04/2022 14:01
Sıra: 2-94126269-000-0720306
Etik Kurulu Etik Kurulu

0000721036

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARARLARI

Toplantı Tarihi	Toplantı Sayısı	Toplantı Saati	Karar Sayısı
22.04.2022	08	15.30	98

Ordu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu, "Klinik Araştırmalar ve Biyoyararlanım/Biyoeşdeğerlik Çalışmaları Etik Kurullarının Standart Çalışma Yöntemi Esasları" 11.2.1 maddesi uyarınca Etik Kurul Başkanı Doç. Dr. Ahmet KARATAŞ başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

KARARNO: 2022/98

Sorumlu yürütücü Dr. Öğr. Üyesi Ashhan ÇATIKER'in, KAEK 96 Nolu başvurusunun değerlendirilmesi sonucu "Hemşirelik Öğrencilerinde Sosyotelizm ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki" başlıklı araştırmasının etik ilke ve kurallara uygunluk açısından yapılabilirliğine ve kurumun ilgili öğretim üyesine tebliğine toplantıya katılanların oy birliği ile karar verildi.

e-İmzalıdır
Doç. Dr. Ahmet KARATAŞ
Ordu Üniversitesi
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Bahadır ALVER
Doğum Yeri : TERME
Doğum Tarihi : 16.06.1997
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : bhdr.alver@gmail.com
İletişim Bilgileri : 0 544 361 47 19
Öğrenim Durumu :

Derece	Bölüm/ Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Hemşirelik	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	2019
Yüksek Lisans	Hemşirelik/Halk Sağlığı Hemşireliği	Ordu Üniversitesi	2023

İş Deneyimi:

Görev	Görev Yeri	Yıl
Hemşire	Samsun Çarşamba Devlet Hastanesi	2019-